

ประกาศสภาวิชาชีพบัญชี

ที่ ๘๘/๒๕๕๙

เรื่อง มาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ ๑๐๔ (ปรับปรุง ๒๕๕๙)

เรื่อง การบัญชีสำหรับการปรับโครงสร้างหนี้ที่มีปัญหา

อาศัยอำนาจตามมาตรา ๗ (๓) และมาตรา ๓๔ แห่งพระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี พ.ศ. ๒๕๔๗ ที่กำหนดให้สภาวิชาชีพบัญชีมีอำนาจหน้าที่ในการกำหนดและปรับปรุงมาตรฐานการบัญชีเพื่อใช้เป็นมาตรฐานในการจัดทำบัญชีตามกฎหมายว่าด้วยการบัญชีและกฎหมายอื่น ทั้งนี้ มาตรฐานการบัญชียังต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการกำกับดูแลการประกอบวิชาชีพบัญชี และประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว จึงจะใช้บังคับได้

สภาวิชาชีพบัญชี โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการกำกับดูแลการประกอบวิชาชีพบัญชี ในการประชุมครั้งที่ ๔๕ (๓/๒๕๕๙) เมื่อวันที่ ๒๑ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๙ จึงออกประกาศไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ประกาศนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๒ ให้ยกเลิก

(๑) ประกาศ ก.บช. ฉบับที่ ๔๘ (พ.ศ. ๒๕๔๕) เรื่อง มาตรฐานการบัญชี

(๒) รายการที่ ๑ ของตารางการขอแก้ไขมาตรฐานการรายงานทางการเงินที่ได้ลงประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ตามประกาศสภาวิชาชีพบัญชี ที่ ๑๕/๒๕๕๕ เรื่อง การขอแก้ไขมาตรฐานการรายงานทางการเงินที่ได้ลงประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว

ข้อ ๓ ให้ใช้มาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ ๑๐๔ (ปรับปรุง ๒๕๕๙) เรื่อง การบัญชีสำหรับการปรับโครงสร้างหนี้ที่มีปัญหา ตามที่กำหนดท้ายประกาศนี้

ประกาศ ณ วันที่ ๑๘ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๙

ประสิทธิ์ เชื้อพานิช

นายกสภาวิชาชีพบัญชี

มาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 104 (ปรับปรุง 2559)

เรื่อง

การบัญชีสำหรับการปรับโครงสร้างหนี้ที่มีปัญหา

คำแถลงการณ์

- 1 มาตรฐานการบัญชีฉบับนี้ไม่ได้รวมถึงวิธีปฏิบัติทางบัญชีเกี่ยวกับการด้อยค่าของหนี้ที่ไม่มีการปรับโครงสร้าง เนื่องจากวิธีปฏิบัติทางบัญชีเกี่ยวกับการด้อยค่าของหนี้ในกรณีทั่วไปได้กำหนดไว้ในมาตรฐานการบัญชีฉบับอื่น
- 2 ในกรณีที่มีการปรับโครงสร้างหนี้เป็นการเปลี่ยนแปลงเงื่อนไขการชำระหนี้ ณ วันที่ปรับโครงสร้างหนี้ เจ้าหนี้จะต้องวัดมูลค่าที่คาดว่าจะได้รับคืนของหนี้ที่มีการปรับโครงสร้างโดยอาจใช้มูลค่าใดมูลค่าหนึ่งต่อไปนี้
 - 2.1 มูลค่าปัจจุบันของกระแสเงินสดที่คาดว่าจะได้รับในอนาคตคิดลดด้วยอัตราต้นทุนทางการเงินของเจ้าหนี้ที่ต้องจ่ายเพื่อการถือครองลูกหนี้ที่มีการปรับโครงสร้างตลอดอายุของสัญญา อย่างไรก็ตาม ในกรณีที่อัตราต้นทุนทางการเงินของเจ้าหนี้ต่ำกว่าอัตราดอกเบี้ยที่กำหนดตามเงื่อนไขใหม่ให้เจ้าหนี้ใช้อัตราดอกเบี้ยที่กำหนดตามเงื่อนไขใหม่เป็นอัตราคิดลด เพื่อมิให้เป็นการลดจำนวนผลขาดทุนบางส่วนจากการปรับโครงสร้างหนี้ ในงวดปัจจุบันและทดแทนด้วยจำนวนดอกเบี้ยรับที่ต่ำลงในงวดอนาคต
 - 2.2 มูลค่ายุติธรรมของหนี้ ซึ่งหมายถึงราคาที่จะจ่ายเพื่อโอนหนี้สินในรายการที่เกิดขึ้นในสภาพปกติในตลาดหลัก (หรือตลาดที่ให้ประโยชน์สูงสุด) ณ วันที่วัดมูลค่าภายใต้สภาพปัจจุบันของตลาด (ราคาขายออกหรือโอนออก (exit price)) โดยไม่คำนึงว่าราคดังกล่าวจะสังเกตได้โดยตรงหรือได้จากการประมาณการโดยใช้เทคนิคการประเมินมูลค่าวิธีอื่น
 - 2.3 มูลค่าปัจจุบันของกระแสเงินสดที่คาดว่าจะได้รับในอนาคตคิดลดด้วยอัตราดอกเบี้ยที่แท้จริงตามสัญญาเดิม
 - 2.4 มูลค่ายุติธรรมของหลักประกัน หากการชำระหนี้ของหนี้ที่ปรับโครงสร้างหนี้ขึ้นอยู่กับหลักประกันเป็นสำคัญและหากลูกหนี้ตามสัญญาปรับโครงสร้างหนี้ไม่สามารถทำตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ได้ก็มีความเป็นไปได้ค่อนข้างแน่ที่เจ้าหนี้จะใช้สิทธิบังคับหลักประกันเพื่อการชำระหนี้

หากมูลค่าที่คาดว่าจะได้รับคืนของหนี้มีจำนวนต่ำกว่าเงินลงทุนในลูกหนี้ เจ้าหนี้ต้องรับรู้ผลต่างดังกล่าวเป็นขาดทุนจากการปรับโครงสร้างหนี้หลังจากกลักรายการบัญชีค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญที่มีอยู่ให้หมดไปในขณะเดียวกันเจ้าหนี้ต้องบันทึกบัญชีค่าเผื่อการปรับมูลค่าเพื่อทำให้เงินลงทุนในลูกหนี้เท่ากับมูลค่าที่คาดว่าจะได้รับคืนของหนี้

- 3 มาตรฐานการบัญชีฉบับนี้กำหนดการเปิดเผยข้อมูลของลูกหนี้และเจ้าหนี้ที่มากกว่ามาตรฐานการบัญชีของสหรัฐอเมริกา
- 4 มาตรฐานการบัญชีฉบับนี้มีการปรับปรุงจากฉบับปี 2545 โดยปรับปรุงการอ้างอิงคำนิยามของมูลค่ายุติธรรมตามมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 13 (ปรับปรุง 2559) เรื่อง การวัดมูลค่ายุติธรรม (เมื่อมีการประกาศใช้)

สารบัญ

	ย่อหน้าที่
วัตถุประสงค์	
ขอบเขต	1
คำนิยาม	2
การปรับโครงสร้างหนี้ที่มีปัญหา	3 - 6
การบัญชีสำหรับลูกหนี้	7 - 23
การโอนสินทรัพย์เพื่อชำระหนี้ทั้งหมด	7 - 8
การโอนส่วนได้เสียในส่วนของเจ้าของเพื่อชำระหนี้ทั้งหมด	9
การเปลี่ยนแปลงเงื่อนไขการชำระหนี้	10 - 15
การปรับโครงสร้างหนี้ที่มีปัญหาในหลายลักษณะ	16
เรื่องอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง	17 - 21
การเปิดเผยข้อมูลสำหรับลูกหนี้	22 - 23
การบัญชีสำหรับเจ้าหนี้	24 - 39
การรับโอนสินทรัพย์หรือส่วนได้เสียในส่วนของเจ้าของ	
เพื่อรับชำระหนี้ทั้งหมด	24 - 25
การเปลี่ยนแปลงเงื่อนไขการชำระหนี้	26 - 30
การปรับโครงสร้างหนี้ที่มีปัญหาในหลายลักษณะ	31
การวัดมูลค่าหนี้ภายหลังการปรับโครงสร้างหนี้	32 - 33
เรื่องอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง	34 - 36
การเปิดเผยข้อมูลสำหรับเจ้าหนี้	37 - 39
วันถือปฏิบัติ	40

ข้อความที่พิมพ์ด้วยตัวอักษรหนา เอน ในมาตรฐานการบัญชีฉบับนี้ต้องอ่านควบคู่ไปกับข้อความอื่นที่เป็นคำอธิบายเพิ่มเติมและแนวทางปฏิบัติในมาตรฐานการบัญชีฉบับนี้ มาตรฐานการบัญชีฉบับนี้ไม่ถือปฏิบัติกับรายการที่ไม่มีนัยสำคัญ

วัตถุประสงค์

มาตรฐานการบัญชีฉบับนี้กำหนดวิธีปฏิบัติทางบัญชีสำหรับลูกหนี้และเจ้าหนี้ในการปรับโครงสร้างหนี้ที่มีปัญหาในลักษณะต่างๆ

ขอบเขต

- 1 การปรับโครงสร้างหนี้ที่มีปัญหาตามมาตรฐานการบัญชีฉบับนี้ไม่รวมถึง
 - 1.1 การที่ลูกหนี้การค้าไม่สามารถชำระหนี้ตามเงื่อนไขการชำระหนี้ หรือการที่เจ้าหนี้การค้าล่าช้าในการดำเนินคดีเพื่อเรียกคืนเงินต้นและดอกเบี้ย เว้นแต่กรณีที่ทั้งสองฝ่ายจะตกลงทำสัญญาเพื่อปรับโครงสร้างหนี้ในภายหลัง
 - 1.2 หนี้ด้อยค่าที่ไม่มีการปรับโครงสร้าง
 - 1.3 หนี้ที่มีการปรับโครงสร้างแต่ไม่ถือเป็นการปรับโครงสร้างหนี้ที่มีปัญหาตามคำนิยามในมาตรฐานการบัญชีฉบับนี้

คำนิยาม

- 2 คำศัพท์ที่ใช้ในมาตรฐานการบัญชีฉบับนี้มีความหมายโดยเฉพาะ ดังนี้

การปรับโครงสร้างหนี้ที่มีปัญหา	หมายถึง	การที่เจ้าหนี้ยินยอมผ่อนปรนเงื่อนไขการชำระหนี้ให้ลูกหนี้ที่ประสบปัญหาทางการเงิน ซึ่งตามปกติจะไม่พิจารณายินยอมให้ การยินยอมนั้นอาจเกิดขึ้นจากเหตุผลทางเศรษฐกิจหรือทางกฎหมาย การปรับโครงสร้างหนี้ที่มีปัญหาให้รวมถึงการที่เจ้าหนี้ยึดทรัพย์หรือกลับเข้าครอบครองสินทรัพย์ หรือการที่ลูกหนี้โอนสินทรัพย์หรือส่วนได้เสียในส่วนของเจ้าของของลูกหนี้ให้แก่เจ้าหนี้
--------------------------------	---------	---

หนี้	หมายถึง	สิทธิตามสัญญาที่จะได้รับเงินหรือภาระผูกพันตามสัญญาที่จะต้องจ่ายเงินเมื่อทวงถามหรือเมื่อครบกำหนดตามที่ได้ตกลงกันไว้ล่วงหน้า โดยที่สิทธิหรือภาระผูกพันดังกล่าวได้แสดงเป็นสินทรัพย์
------	---------	--

ในงบแสดงฐานะการเงินของเจ้าหนี้ หรือแสดงเป็น
หนี้สินในงบแสดงฐานะการเงินของลูกค้านี้ขณะที่มี
การปรับโครงสร้างหนี้

วันที่ปรับโครงสร้างหนี้	หมายถึง	วันที่มีการปรับโครงสร้างหนี้ไม่ว่าจะเกิดขึ้นก่อน หรือหลังวันที่หนี้ครบกำหนดชำระหรือในขณะที่หนี้ ครบกำหนดชำระ วันที่ปรับโครงสร้างหนี้คือ วันที่ การปรับโครงสร้างหนี้เสร็จสมบูรณ์ ซึ่งอาจจะเป็น วันใดวันหนึ่งต่อไปนี้ที่เกิดขึ้นก่อน ก) วันที่มีการโอนสินทรัพย์หรือส่วนได้เสียใน ส่วนของผู้เจ้าของ ข) วันเริ่มต้นของเงื่อนไขใหม่ ค) วันที่เกิดเหตุการณ์ซึ่งถือเป็นเงื่อนไขในการ ทำให้การปรับโครงสร้างหนี้เสร็จสมบูรณ์ วันดังกล่าวอาจเกิดขึ้นภายหลังวันที่ในสัญญา หรือหลังจากที่มีคำสั่งศาลให้มีการฟื้นฟู กิจการของลูกค้าแล้ว
ความเป็นไปได้ ค่อนข้างแน่	หมายถึง	ระดับความน่าจะเป็นที่เหตุการณ์ในอนาคตจะ เกิดขึ้นค่อนข้างแน่นอนและยืนยันว่ารายการที่ได้ บันทึกไว้เกิดขึ้นจริง
เงินลงทุนในลูกหนี้	หมายถึง	จำนวนหนี้ที่เจ้าหนี้มีสิทธิเรียกเก็บจากลูกหนี้เมื่อ ทวงถามหรือเมื่อครบกำหนดเฉพาะที่ได้บันทึกไว้ใน บัญชี บวกหรือหักด้วยรายการที่บันทึกในบัญชี ของดอกเบี้ยค้างรับ ส่วนลดหรือส่วนเกินมูลค่าที่ ยังตัดจำหน่ายไม่หมด ค่าใช้จ่ายทางการเงินที่ เกี่ยวข้อง ค่าใช้จ่ายโดยตรงเพื่อการได้มา และ การลดมูลค่าที่นำมาปรับจำนวนหนี้โดยตรง
มูลค่าตามบัญชี ของลูกค้าหนี้	หมายถึง	เงินลงทุนในลูกหนี้หักด้วยค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ หรือบัญชีปรับมูลค่าอื่นๆ

การปรับโครงสร้างหนี้ที่มีปัญหา

- 3 การปรับโครงสร้างหนี้ที่มีปัญหาเกิดจากการยินยอมของเจ้าหนี้ที่จะผ่อนปรนเงื่อนไขการชำระหนี้
ให้แก่ลูกหนี้ไม่ว่าจะเป็นผลมาจากคำสั่งศาลหรือข้อตกลงระหว่างกัน การปรับโครงสร้างหนี้ทำได้
หลายวิธี ตัวอย่างเช่น เจ้าหนี้อาจปรับโครงสร้างหนี้โดยการผ่อนปรนเงื่อนไขการชำระหนี้เพื่อ
ลดภาระของลูกหนี้ที่ต้องจัดหาเงินสดในระยะสั้นมาชำระหนี้ หรือเจ้าหนี้อาจปรับโครงสร้างหนี้โดย
การลดหรือชะลอการชำระหนี้เพื่อช่วยให้ลูกหนี้ปรับปรุงสถานะทางการเงินและสามารถชำระหนี้ได้
ในที่สุด หรือเจ้าหนี้อาจยอมรับเงินสด สินทรัพย์อื่น หรือส่วนได้เสียในส่วนของเจ้าของของลูกหนี้
ในการชำระหนี้ แม้ว่ามูลค่าที่ได้รับชำระจะน้อยกว่ามูลหนี้ ทั้งนี้เจ้าหนี้ได้พิจารณาแล้วเห็นว่า
การผ่อนปรนดังกล่าวจะทำให้เจ้าหนี้ได้รับชำระหนี้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ ตามปกติหนี้ที่มี
ปัญหาที่ต้องปรับโครงสร้างมักเกิดจากการกู้ยืมเงิน การซื้อตราสารหนี้ หรือการซื้อขายสินค้าหรือ
บริการเป็นเงินเชื่อ ตัวอย่างเช่น หนี้ที่เกิดจากการค้า ตัวเงิน หุ้ญกู้ รวมถึงดอกเบี้ยค้างชำระ
- 4 การปรับโครงสร้างหนี้ที่มีปัญหาอาจทำได้หลายวิธี เจ้าหนี้และลูกหนี้อาจปรับโครงสร้างหนี้โดย
การใช้วิธีใดวิธีหนึ่งหรือหลายวิธีร่วมกัน ดังตัวอย่างต่อไปนี้
 - 4.1 ลูกหนี้โอนสังหาริมทรัพย์ สินทรัพย์อื่น หรือโอนหนี้ที่จะได้รับจากบุคคลที่สามเพื่อชำระหนี้
ทั้งหมดหรือบางส่วนให้แก่เจ้าหนี้ ทั้งนี้ให้รวมถึงการที่เจ้าหนี้ยึดทรัพย์หรือกลับเข้า
ครอบครองสินทรัพย์ด้วย
 - 4.2 ลูกหนี้ออกหุ้นทุนหรือโอนส่วนได้เสียในส่วนของเจ้าของให้แก่เจ้าหนี้เพื่อชำระหนี้ทั้งหมด
หรือบางส่วน ทั้งนี้ไม่รวมการแปลงตราสารหนี้เป็นตราสารทุนตามเงื่อนไขเดิม
 - 4.3 การเปลี่ยนแปลงเงื่อนไขการชำระหนี้ในลักษณะใดลักษณะหนึ่งหรือหลายลักษณะดังต่อไปนี้
 - 4.3.1 การลดอัตราดอกเบี้ยสำหรับอายุที่เหลืออยู่ของหนี้เดิม
 - 4.3.2 การขยายระยะเวลาชำระหนี้ออกไป
 - 4.3.3 การลดยอดเงินต้นหรือเงินที่จะต้องชำระคืนเมื่อครบกำหนดตามที่ระบุในตราสารหนี้
หรือในสัญญา
 - 4.3.4 การลดจำนวนดอกเบี้ยค้างชำระ
- 5 มาตรฐานการบัญชีฉบับนี้ไม่ถือว่าการปรับโครงสร้างหนี้ทุกชนิดเป็นการปรับโครงสร้างหนี้ที่มี
ปัญหา แม้ว่าลูกหนี้กำลังเผชิญกับปัญหาทางการเงินก็ตาม ตัวอย่างของการปรับโครงสร้างหนี้ที่
ไม่ถือเป็นการปรับโครงสร้างหนี้ที่มีปัญหาตามที่ระบุไว้ในข้อ 1.3 ได้แก่

- 5.1 เจ้าหนี้ยอมรับชำระหนี้ทั้งหมดจากลูกหนี้โดยการรับโอนเงินสด สินทรัพย์อื่น หรือส่วนได้เสียในส่วนของผู้ให้เช่าซึ่งมีมูลค่ายุติธรรมไม่น้อยกว่าเงินลงทุนในลูกหนี้ที่บันทึกในบัญชีของเจ้าหนี้
- 5.2 ลูกหนี้ชำระหนี้ทั้งหมดให้เจ้าหนี้โดยการโอนเงินสด สินทรัพย์อื่น หรือส่วนได้เสียในส่วนของผู้ให้เช่าซึ่งมีมูลค่ายุติธรรมไม่น้อยกว่าจำนวนหนี้ที่บันทึกในบัญชีของลูกหนี้
- 5.3 เจ้าหนี้ลดอัตราดอกเบี้ยที่แท้จริงให้แก่ลูกหนี้ เนื่องจากอัตราดอกเบี้ยในตลาดหรือระดับความเสี่ยงในลูกหนี้นั้นลดลงเพื่อรักษาความสัมพันธ์กับลูกหนี้ ซึ่งลูกหนี้สามารถกู้เงินจากแหล่งอื่นได้ทันทีตามอัตราดอกเบี้ยในตลาดขณะนั้น
- 5.4 ลูกหนี้ออกตราสารหนี้ใหม่โดยที่ตราสารหนี้ใหม่นั้นอยู่ในความต้องการของตลาดเพื่อแลกเปลี่ยนกับหนี้สินเดิมโดยตราสารหนี้ที่ออกใหม่มีอัตราดอกเบี้ยที่แท้จริงเท่ากับหรือใกล้เคียงกับอัตราดอกเบี้ยในตลาด
- 6 วิธีปฏิบัติทางบัญชีเกี่ยวกับการปรับโครงสร้างหนี้ที่มีปัญหาสามารถจำแนกตามลักษณะได้ดังต่อไปนี้
 - 6.1 การโอนสินทรัพย์เพื่อชำระหนี้ทั้งหมด
 - 6.2 การโอนส่วนได้เสียในส่วนของผู้ให้เช่าเพื่อชำระหนี้ทั้งหมด
 - 6.3 การเปลี่ยนแปลงเงื่อนไขการชำระหนี้

การบัญชีสำหรับลูกหนี้

การโอนสินทรัพย์เพื่อชำระหนี้ทั้งหมด

- 7 หากลูกหนี้โอนอสังหาริมทรัพย์ สินทรัพย์อื่น หรือลูกหนี้บุคคลที่สามให้เจ้าหนี้เพื่อชำระหนี้ทั้งหมด ลูกหนี้ต้องบันทึกกำไรจากการปรับโครงสร้างหนี้ด้วยมูลค่าตามบัญชีของหนี้ที่สูงกว่ามูลค่ายุติธรรมของสินทรัพย์ที่โอนให้เจ้าหนี้ โดยมูลค่าตามบัญชีของหนี้ต้องรวมถึงดอกเบี้ยค้างจ่ายส่วนเกินหรือส่วนลดที่ยังตัดจำหน่ายไม่หมด ค่าใช้จ่ายทางการเงินและค่าใช้จ่ายในการออกตราสาร
- 8 ผลต่างระหว่างมูลค่ายุติธรรมกับมูลค่าตามบัญชีของสินทรัพย์ที่โอนไปให้เจ้าหนี้เพื่อชำระหนี้ที่มีการปรับโครงสร้าง ต้องบันทึกเป็นกำไรหรือขาดทุนจากการโอนสินทรัพย์ ซึ่งกิจการต้องถือเป็นรายได้หรือค่าใช้จ่ายเพื่อคำนวณกำไรหรือขาดทุนสุทธิสำหรับงวดนั้น มูลค่าตามบัญชีของสินทรัพย์ที่โอนไปต้องรวมถึงส่วนเกินหรือส่วนลดที่ยังตัดจำหน่ายไม่หมด ต้นทุนการได้มา ต้นทุนอื่น ๆ ที่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน ค่าเผ่อนหนี้สงสัยจะสูญ ค่าเผื่อการลดมูลค่า และบัญชีปรับมูลค่าอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

การโอนส่วนได้เสียในส่วนของผู้ให้เช่าเพื่อชำระหนี้ทั้งหมด

- 9 ลูกหนี้ที่โอนส่วนได้เสียในส่วนของผู้ให้เช่าให้เจ้าหนี้เพื่อชำระหนี้ทั้งหมดต้องบันทึกส่วนได้เสียนั้นด้วยมูลค่ายุติธรรม ลูกหนี้ต้องบันทึกผลต่างระหว่างมูลค่ายุติธรรมของส่วนได้เสียในส่วนของผู้

เจ้าของที่ต่ำกว่ามูลค่าตามบัญชีของหนี้ที่มีการปรับโครงสร้างเป็นกำไรที่เกิดจากการปรับโครงสร้างหนี้

การเปลี่ยนแปลงเงื่อนไขการชำระหนี้

- 10 หากการปรับโครงสร้างหนี้ที่มีปัญหาเป็นการเปลี่ยนแปลงเงื่อนไขการชำระหนี้โดยที่ลูกหนี้มิได้อินสินทรัพย์หรือส่วนได้เสียในส่วนของเจ้าของให้แก่เจ้าหนี้ ลูกหนี้ต้องบันทึกผลกระทบจากการปรับโครงสร้างหนี้ นับตั้งแต่วันที่ปรับโครงสร้างหนี้จนถึงวันครบกำหนดของหนี้ตามเงื่อนไขใหม่ อย่างไรก็ตาม มูลค่าตามบัญชีของหนี้ ณ วันที่ปรับโครงสร้างหนี้จะไม่เปลี่ยนแปลง นอกจากมูลค่าตามบัญชีของหนี้จะสูงกว่าจำนวนเงินที่ต้องจ่ายในอนาคตตามเงื่อนไขใหม่
- 11 จำนวนเงินที่ต้องจ่ายในอนาคตตามเงื่อนไขใหม่เป็นผลรวมของเงินทุกประเภทที่ลูกหนี้สัญญาว่าจะจ่ายให้แก่เจ้าหนี้ในอนาคต ตัวอย่างเช่น เงินต้น ดอกเบี้ย และดอกเบี้ยค้างจ่ายที่ลูกหนี้ต้องจ่ายชำระตามเงื่อนไขใหม่ จำนวนดังกล่าวต้องเป็นจำนวนที่ไม่มีการคิดลดใด ๆ ทั้งสิ้น
- 12 นับตั้งแต่วันที่ปรับโครงสร้างหนี้จนถึงวันครบกำหนดของหนี้ตามเงื่อนไขใหม่หากมูลค่าตามบัญชีของหนี้ต่ำกว่าเงินที่ต้องจ่ายในอนาคตตามเงื่อนไขใหม่ ลูกหนี้ต้องบันทึกดอกเบี้ยจ่ายโดยใช้อัตราดอกเบี้ยที่แท้จริง (ซึ่งเป็นอัตราคงที่) คูณด้วยมูลค่าตามบัญชีของหนี้ ณ วันเริ่มต้นของแต่ละงวด อัตราดอกเบี้ยที่แท้จริงที่ใช้ในการคำนวณคือ อัตราคิดลดที่ทำให้มูลค่าปัจจุบันของจำนวนเงินที่ต้องจ่ายในอนาคตตามเงื่อนไขมีค่าเท่ากับมูลค่าตามบัญชีของหนี้ โดยจำนวนเงินที่ต้องจ่ายในอนาคตดังกล่าวต้องไม่รวมจำนวนหนี้ที่อาจเกิดขึ้นในภายหลัง ซึ่งลูกหนี้อาจต้องจ่ายหากเงื่อนไขบางประการที่ระบุไว้ในสัญญาได้เกิดขึ้น
- 13 หากมูลค่าตามบัญชีของหนี้สูงกว่าจำนวนเงินที่ต้องจ่ายในอนาคตตามเงื่อนไขใหม่ ลูกหนี้ต้องปรับมูลค่าตามบัญชีของหนี้ให้เท่ากับจำนวนเงินที่ต้องจ่ายในอนาคต และต้องบันทึกส่วนของหนี้ที่ลดลงเป็นกำไรจากการปรับโครงสร้างหนี้ตามที่ระบุไว้ในย่อหน้าที่ 18 นับตั้งแต่วันที่ปรับโครงสร้างหนี้จนถึงวันครบกำหนดของหนี้ตามเงื่อนไขใหม่ ลูกหนี้ต้องนำจำนวนเงินที่จ่ายในแต่ละงวดไปปรับลดกับมูลค่าตามบัญชีของหนี้ที่ค้างชำระโดยไม่ต้องบันทึกดอกเบี้ยจ่าย เว้นแต่จะเป็นการบันทึกตามย่อหน้าที่ 19
- 14 ลูกหนี้ต้องไม่รับรู้กำไรจากการปรับโครงสร้างหนี้หากลูกหนี้ไม่สามารถกำหนดจำนวนเงินที่ต้องจ่ายในอนาคตตามเงื่อนไขใหม่ได้อย่างแน่นอนโดยเฉพาะเมื่อมีความเป็นไปได้ที่จำนวนเงินที่ต้องจ่ายในอนาคตจะสูงกว่ามูลค่าตามบัญชีของหนี้นั้น ลูกหนี้อาจไม่สามารถกำหนดจำนวนเงินที่ต้องจ่ายในอนาคตได้อย่างแน่นอนหากสัญญาระบุจำนวนเงินต้นและดอกเบี้ยที่จะต้องจ่ายสามารถผันแปรไปตามเหตุการณ์ที่อาจเกิดขึ้นในภายหลัง ตัวอย่างเช่น ลูกหนี้อาจต้องจ่ายหนี้เพิ่มขึ้นจากจำนวนที่กำหนดไว้หากฐานะการเงินของลูกหนี้ดีขึ้นถึงระดับที่ระบุไว้ในสัญญาภายในระยะเวลาที่กำหนด
- 15 ในการคำนวณกำไรที่ลูกหนี้จะรับรู้ตามย่อหน้าที่ 13 ลูกหนี้ต้องคำนึงถึงจำนวนหนี้ที่อาจเกิดขึ้นในภายหลังหากเงื่อนไขบางประการที่ระบุไว้ในสัญญาได้เกิดขึ้นโดยลูกหนี้ต้องสมมติว่าจำนวนหนี้ดังกล่าวจะเกิดขึ้นอย่างแน่นอนตามที่สัญญาระบุไว้ ดังนั้น ในการคำนวณจำนวนเงินที่ต้องจ่ายในอนาคตตามเงื่อนไขใหม่ ณ วันที่ปรับโครงสร้างหนี้ ลูกหนี้ต้องรวมจำนวนหนี้ที่อาจเกิดขึ้นในภายหลัง

เท่าที่จะทำให้ลูกหนี้ไม่ต้องบันทึกรายการกำไร โดยไม่จำเป็นต้องคำนึงถึงระดับความน่าจะเป็นที่จำนวนหนี้หนี้จะเกิดขึ้น ทั้งนี้เพื่อป้องกันไม่ให้ลูกหนี้รับรู้กำไร ณ วันที่ปรับโครงสร้างหนี้ โดยที่กำไรนั้นอาจถูกหักล้างด้วยจำนวนหนี้ที่อาจเกิดขึ้นในภายหลัง ตัวอย่างเช่น เงื่อนไขตามสัญญาใหม่ระบุว่าลูกหนี้ต้องจ่ายเงินต้นและดอกเบี้ยที่ค้างชำระตามสัญญาเดิมเมื่อเจ้าหนี้ทวงถาม เงื่อนไขดังกล่าวทำให้จำนวนงวดที่ลูกหนี้ต้องจ่ายชำระหนี้เปลี่ยนแปลงได้ ในกรณีนี้ลูกหนี้ต้องรวมเงินทุกงวดที่ชำระตามจำนวนงวดที่อาจเกิดขึ้นตามสัญญาไว้ในจำนวนเงินที่ต้องจ่ายในอนาคตตามเงื่อนไขใหม่ก่อนที่จะนำไปเปรียบเทียบกับมูลค่าตามบัญชีของหนี้เพื่อคำนวณหากำไร

การปรับโครงสร้างหนี้ที่มีปัญหาในหลายลักษณะ

- 16 ในการปรับโครงสร้างหนี้ที่มีปัญหา ลูกหนี้อาจชำระหนี้บางส่วนด้วยการโอนสินทรัพย์หรือส่วนได้เสียในส่วนของเจ้าของให้แก่เจ้าหนี้ และเปลี่ยนแปลงเงื่อนไขการชำระหนี้ในส่วนที่เหลือ การปรับโครงสร้างหนี้ดังกล่าวต้องปฏิบัติตามขั้นตอนต่อไปนี้
- 16.1 ลูกหนี้ต้องวัดมูลค่าของสินทรัพย์ หรือส่วนได้เสียในส่วนของเจ้าของที่โอนให้ด้วยมูลค่ายุติธรรมตามที่กำหนดไว้ในย่อหน้าที่ 7 และย่อหน้าที่ 9
- 16.2 ลูกหนี้ต้องนำมูลค่ายุติธรรมของสินทรัพย์ หรือส่วนได้เสียในส่วนของเจ้าของดังกล่าวไปหักจากมูลค่าตามบัญชีของหนี้
- 16.3 ลูกหนี้ต้องบันทึกผลต่างระหว่างมูลค่ายุติธรรมกับมูลค่าตามบัญชีของสินทรัพย์ที่โอนไปให้แก่เจ้าหนี้เป็นกำไรหรือขาดทุนจากการโอนสินทรัพย์
- 16.4 หนี้ส่วนที่เหลือต้องปฏิบัติตามที่กำหนดไว้ในย่อหน้าที่ 10 ถึง 15
- อย่างไรก็ตาม แม้ว่าเงื่อนไขในการชำระหนี้ในส่วนที่เหลือจะไม่มีเปลี่ยนแปลง แต่หากการปรับโครงสร้างหนี้เป็นการโอนสินทรัพย์หรือส่วนได้เสียในส่วนของเจ้าของเพื่อชำระหนี้บางส่วน และหนี้ส่วนที่เหลือจ่ายชำระแบบเป็นงวด ลูกหนี้ยังคงต้องปฏิบัติตามย่อหน้าที่ 16 นี้

เรื่องอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

- 17 หากโดยเนื้อหาการปรับโครงสร้างหนี้ที่มีปัญหาเป็นการที่เจ้าหนี้เข้าทำการยึดทรัพย์หรือกลับเข้าครอบครองสินทรัพย์ หรือเป็นการที่ลูกหนี้โอนสินทรัพย์อื่นให้แก่เจ้าหนี้ ลูกหนี้ต้องบันทึกการปรับโครงสร้างหนี้ตามที่กำหนดไว้ในย่อหน้าที่ 7 ถึง 8 และย่อหน้าที่ 16
- 18 ลูกหนี้ต้องรวมกำไรจากการปรับโครงสร้างหนี้เพื่อนำไปคำนวณกำไรหรือขาดทุนสุทธิสำหรับงวดที่มีการปรับโครงสร้างหนี้ และต้องแสดงสุทธิจากภาษีเงินได้ที่เกี่ยวข้องในกำไรหรือขาดทุนตามที่ระบุไว้ในมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 8 (ปรับปรุง 2559) เรื่อง นโยบายการบัญชี การเปลี่ยนแปลงประมาณการทางบัญชีและข้อผิดพลาด (เมื่อมีการประกาศใช้)

- 19 หากสัญญาการปรับโครงสร้างหนี้ที่มีปัญหาได้ระบุว่าลูกหนี้จะต้องชำระหนี้ที่อาจเกิดขึ้นในภายหน้า หากเงื่อนไขบางประการที่ระบุไว้ได้เกิดขึ้น ลูกหนี้ต้องรับรู้จำนวนหนี้ที่อาจเกิดขึ้นนั้นเป็นดอกเบี้ยจ่ายพร้อมกับบันทึกหนี้สินในงวดที่เข้าเงื่อนไขทุกข้อดังนี้
- 19.1 มีความเป็นไปได้ค่อนข้างแน่ว่าหนี้สินได้เกิดขึ้นแล้ว
- 19.2 มูลค่าของหนี้สินนั้นสามารถประมาณได้อย่างสมเหตุสมผล
- อย่างไรก็ตาม หากลูกหนี้ได้นำจำนวนหนี้ที่อาจเกิดขึ้นไปรวมกับจำนวนเงินที่ต้องจ่ายในอนาคตตามเงื่อนไขใหม่ เพื่อคำนวณหากำไร ณ วันที่ปรับโครงสร้างหนี้ตามที่กำหนดไว้ในย่อหน้าที่ 12 ลูกหนี้ต้องไม่บันทึกจำนวนหนี้ที่อาจเกิดขึ้นที่เข้าเงื่อนไขตามข้อ 19.1 และ 19.2 เป็นหนี้สิน แต่ต้องนำจำนวนหนี้สินไปลดมูลค่าตามบัญชีของหนี้ ณ วันที่เข้าเงื่อนไขตามข้อ 19.1 และ 19.2 แต่ทั้งนี้ต้องไม่เกินจำนวนหนี้ที่อาจเกิดขึ้นทั้งสิ้นที่รวมอยู่ในมูลค่าตามบัญชีของหนี้ ณ วันนั้น
- 20 หากเงื่อนไขในการปรับโครงสร้างหนี้ กำหนดให้อัตราดอกเบี้ยที่ลูกหนี้ต้องจ่ายเป็นแบบลอยตัว ลูกหนี้ต้องประมาณจำนวนเงินที่ต้องจ่ายในอนาคตตามเงื่อนไขใหม่โดยใช้อัตราดอกเบี้ยตามสัญญา ณ วันที่ปรับโครงสร้างหนี้ หากต่อมาภายหลังอัตราดอกเบี้ยได้เปลี่ยนแปลงไป ลูกหนี้ต้องถือว่าการเปลี่ยนแปลงนั้นเป็นการเปลี่ยนแปลงประมาณการทางบัญชี อย่างไรก็ตาม ลูกหนี้ต้องไม่บันทึกผลกำไรจากการเปลี่ยนแปลงอัตราดอกเบี้ย เนื่องจากกำไรนั้นมีโอกาสถูกหักล้างได้ในอนาคต (ย่อหน้าที่ 14 ถึง 15 และย่อหน้าที่ 19) ดังนั้น ลูกหนี้ต้องไม่บันทึกการเปลี่ยนแปลงมูลค่าตามบัญชีของหนี้ขณะที่อัตราดอกเบี้ยเปลี่ยนแปลงไปแต่ต้องนำจำนวนเงินต้นที่มีการชำระในแต่ละงวดไปลดมูลค่าตามบัญชีของหนี้ ลูกหนี้จะบันทึกกำไรได้ก็ต่อเมื่อแน่ใจว่ากำไรที่บันทึกนั้นจะไม่ถูกหักล้างในอนาคต
- 21 ในการปรับโครงสร้างหนี้ที่มีปัญหา ลูกหนี้ต้องนำค่าธรรมเนียมตามกฎหมายและค่าใช้จ่ายทางตรงอื่นที่เกิดจากการโอนส่วนได้เสียในส่วนของผู้ถือหุ้นให้แก่เจ้าหนี้ไปหักจากส่วนได้เสียในส่วนของผู้ถือหุ้น เพื่อคำนวณจำนวนที่ต้องบันทึกตามย่อหน้าที่ 9 และ 16 ส่วนค่าใช้จ่ายทางตรงอื่นที่ไม่เกี่ยวกับการโอนส่วนได้เสียดังกล่าว ลูกหนี้ต้องนำไปหักจากกำไรจากการปรับโครงสร้างหนี้ หรือบันทึกเป็นค่าใช้จ่ายในงวดบัญชีนั้นหากลูกหนี้ไม่ได้รับรู้กำไรจากการปรับโครงสร้างหนี้

การเปิดเผยข้อมูลสำหรับลูกหนี้

- 22 ลูกหนี้ต้องเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับการปรับโครงสร้างหนี้ที่มีปัญหาที่เกิดขึ้นในแต่ละงวดบัญชีที่มีการปรับโครงสร้างหนี้ไว้ในงบการเงินหรือในหมายเหตุประกอบงบการเงิน ดังต่อไปนี้
- 22.1 รายละเอียดของการเปลี่ยนแปลงเงื่อนไขการชำระหนี้ หรือลักษณะสำคัญของข้อตกลงในการชำระหนี้สำหรับการปรับโครงสร้างหนี้แต่ละประเภท ตัวอย่างเช่น ลูกหนี้อาจจัดกลุ่มหนี้ประเภทเดียวกันไว้ด้วยกันแม้ว่าจะปรับโครงสร้างหนี้ไม่พร้อมกันในระหว่างงวด
- 22.2 ยอดรวมและจำนวนต่อหุ้นของกำไรที่เกิดจากการปรับโครงสร้างหนี้ และผลกระทบของภาษีเงินได้ที่เกี่ยวข้องตามที่กล่าวไว้ในย่อหน้าที่ 18

22.3 ยอดรวมของรายการกำไรและรายการขาดทุนที่รับรู้ในระหว่างงวดซึ่งเกิดจากการโอนสินทรัพย์ ตามที่กล่าวไว้ในย่อหน้าที่ 8 และ 16

- 23 ภายหลังจากการปรับโครงสร้างหนี้ที่มีปัญหา ลูกหนี้ต้องเปิดเผยข้อมูลในหมายเหตุประกอบงบการเงินของงวดต่อ ๆ ไปถึงจำนวนหนี้ที่อาจเกิดขึ้นในภายหลังซึ่งรวมอยู่ในมูลค่าตามบัญชีของหนี้ที่มีการปรับโครงสร้าง (ย่อหน้าที่ 14 และ 15) หากลูกหนี้ต้องบันทึกจำนวนหนี้ที่อาจเกิดขึ้นในภายหลังเป็นหนี้สินตามเงื่อนไขที่ระบุไว้ในย่อหน้าที่ 19 ให้ลูกหนี้เปิดเผยจำนวนหนี้ทั้งสิ้นที่อาจเกิดขึ้นในภายหลังจากการปรับโครงสร้างหนี้ และเงื่อนไขที่อาจทำให้จำนวนหนี้ที่อาจเกิดขึ้นในภายหลังหมดไปหรือต้องรับรู้เป็นหนี้สิน

การบัญชีสำหรับเจ้าหนี้

การรับโอนสินทรัพย์หรือส่วนได้เสียในส่วนของเจ้าของเพื่อรับชำระหนี้ทั้งหมด

- 24 ในการปรับโครงสร้างหนี้ที่มีปัญหา เจ้าหนี้อาจรับชำระหนี้ทั้งหมดจากลูกหนี้โดยการรับโอน
- 24.1 อสังหาริมทรัพย์ สินทรัพย์อื่น หรือลูกหนี้บุคคลที่สาม
- 24.2 ส่วนได้เสียในส่วนของเจ้าของของลูกหนี้
- เจ้าหนี้ต้องบันทึกบัญชีสินทรัพย์หรือส่วนได้เสียที่ได้รับโอนมาด้วยมูลค่ายุติธรรม อย่างไรก็ตาม หากลูกหนี้โอนสินทรัพย์เพื่อเป็นการชำระหนี้ทั้งหมด และเจ้าหนี้มีวัตถุประสงค์ที่จะนำสินทรัพย์ดังกล่าวออกขาย ให้บันทึกสินทรัพย์เหล่านั้นด้วยมูลค่ายุติธรรมหักด้วยประมาณการค่าใช้จ่ายในการขาย ทั้งนี้เจ้าหนี้ไม่สามารถบันทึกสินทรัพย์ที่ได้รับโอนมาด้วยจำนวนที่สูงกว่าเงินลงทุนในลูกหนี้บวกดอกเบี้ยที่เจ้าหนี้มีสิทธิได้รับตามกฎหมายที่ยังไม่ได้บันทึกบัญชี
- 25 เจ้าหนี้ต้องบันทึกผลต่างระหว่างเงินลงทุนในลูกหนี้ที่สูงกว่ามูลค่ายุติธรรมของสินทรัพย์ที่ได้รับโอนมา (หักด้วยประมาณการค่าใช้จ่ายในการขาย) เป็นขาดทุนจากการปรับโครงสร้างหนี้ในกำไรหรือขาดทุนสำหรับงวดบัญชีนั้น โดยเจ้าหนี้ต้องพิจารณาถึงค่าเผื่อนี้สงสัยจะสูญที่มีอยู่ในการบันทึกผลต่างดังกล่าว

การเปลี่ยนแปลงเงื่อนไขการชำระหนี้

- 26 กรณีที่เจ้าหนี้ยินยอมให้เปลี่ยนแปลงเงื่อนไขการชำระหนี้เพียงอย่างเดียว ณ วันที่ปรับโครงสร้างหนี้ เจ้าหนี้จะต้องวัดมูลค่าที่คาดว่าจะได้รับคืนของหนี้ที่มีการปรับโครงสร้างโดยอาจใช้มูลค่าใดมูลค่าหนึ่งต่อไปนี้
- 26.1 มูลค่าปัจจุบันของกระแสเงินสดที่คาดว่าจะได้รับในอนาคตคิดลดด้วยอัตราต้นทุนทางการเงินของเจ้าหนี้ที่จะต้องจ่ายเพื่อการถือครองลูกหนี้ที่มีการปรับโครงสร้างตลอดอายุของสัญญา อย่างไรก็ตาม ในกรณีที่อัตราต้นทุนทางการเงินของเจ้าหนี้ต่ำกว่าอัตราดอกเบี้ยที่กำหนดตามเงื่อนไขใหม่ ให้เจ้าหนี้ใช้อัตราดอกเบี้ยที่กำหนดตามเงื่อนไขใหม่

เป็นอัตราคิดลด เพื่อมิให้เป็นการลดจำนวนผลขาดทุนบางส่วนจากการปรับโครงสร้าง
หนี้ในงวดปัจจุบันและทดแทนด้วยจำนวนดอกเบี้ยที่รับที่ต่ำลงในงวดอนาคต

26.2 มูลค่ายุติธรรมของหนี้

26.3 มูลค่าปัจจุบันของกระแสเงินสดที่คาดว่าจะได้รับในอนาคต คิดลดด้วยอัตราดอกเบี้ยที่
แท้จริงตามสัญญาเดิม

26.4 มูลค่ายุติธรรมของหลักประกันหากการชำระหนี้ของหนี้ที่ปรับโครงสร้างขึ้นอยู่กับ
หลักประกันเป็นสำคัญ และหากลูกหนี้ตามสัญญาปรับโครงสร้างหนี้ไม่สามารถทำตาม
เงื่อนไขที่กำหนดไว้ได้ก็มีความเป็นไปได้ค่อนข้างแน่ที่เจ้าหนี้จะใช้สิทธิบังคับ
หลักประกันเพื่อการชำระหนี้

หากมูลค่าที่คาดว่าจะได้รับคืนของหนี้มีจำนวนต่ำกว่าเงินลงทุนในลูกหนี้ เจ้าหนี้ต้องรับรู้
ผลต่างดังกล่าวเป็นขาดทุนจากการปรับโครงสร้างหนี้หลังจากกลักรายการค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ
ที่มีอยู่ ในขณะเดียวกันเจ้าหนี้ต้องบันทึกบัญชีค่าเผื่อการปรับมูลค่าเพื่อทำให้เงินลงทุนใน
ลูกหนี้เท่ากับมูลค่าที่คาดว่าจะได้รับคืนของหนี้ ในเวลาต่อมาเจ้าหนี้ต้องปรับปรุงค่าเผื่อ
การปรับมูลค่าเมื่อมูลค่าที่คาดว่าจะได้รับคืนของหนี้เปลี่ยนแปลงไป และต้องตั้งค่าเผื่อ
หนี้สงสัยจะสูญขึ้นใหม่ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ที่เป็นอยู่

27 ในกรณีที่เจ้าหนี้ใช้วิธีมูลค่าปัจจุบันของกระแสเงินสดที่คาดว่าจะได้รับคืนคิดลดด้วยอัตราต้นทุน
ทางการเงินที่เจ้าหนี้ต้องจ่ายเพื่อการถือครองลูกหนี้ที่ปรับโครงสร้าง อัตราคิดลดที่ใช้ควรเป็น
ต้นทุนของเงินทุนของกิจการ ในกรณีที่เจ้าหนี้สามารถระบุแหล่งเงินทุนเฉพาะเจาะจงที่นำมาใช้
ลงทุนในลูกหนี้ที่มีการปรับโครงสร้างได้โดยมีหลักฐานที่พิสูจน์ได้ชัดเจน เจ้าหนี้อาจใช้อัตรา
ต้นทุนของแหล่งเงินทุนที่เฉพาะเจาะจงนั้น ตัวอย่างเช่น ในกรณีที่เจ้าหนี้เป็นสถาบันการเงินซึ่งมี
สัดส่วนของเงินฝากและเงินกู้ยืมสูงกว่าเงินให้กู้ยืม อาจใช้อัตราต้นทุนถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักของเงินฝาก
และเงินกู้ยืมได้ โดยต้นทุนดังกล่าวต้องรวมต้นทุนทางตรงต่างๆ ด้วย เช่น ค่าธรรมเนียมที่จ่าย
ให้กับกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาาระบบสถาบันการเงิน

28 กระแสเงินสดที่คาดว่าจะได้รับในอนาคตที่ใช้ในการคำนวณต้องเป็นประมาณการที่ดีที่สุดที่เจ้าหนี้
สามารถประมาณได้ภายใต้ข้อสมมติและการคาดการณ์อย่างสมเหตุสมผล กระแสเงินสดที่
ประมาณขึ้นต้องมีหลักฐานสนับสนุน โดยเจ้าหนี้ต้องนำหลักฐานที่มีอยู่ทั้งหมดมาประกอบ
การพิจารณาถึงกระแสเงินสดที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต ซึ่งรวมถึงประมาณการรายจ่ายที่คาดว่าจะ
ทำให้กระแสเงินสดรับที่ประมาณไว้ลดลง ในกรณีที่เจ้าหนี้ไม่สามารถประมาณจำนวนหรือจังหวะ
เวลาการรับหรือจ่ายกระแสเงินสดที่แน่นอนได้ เพียงแต่สามารถประมาณช่วงของจำนวนกระแส
เงินสดและจังหวะเวลาที่คาดว่าจะเกิดกระแสเงินสด เจ้าหนี้ควรใช้ประมาณการที่ดีที่สุดเพื่อให้ได้
กระแสเงินสดที่คาดว่าจะได้รับในอนาคต

29 มูลค่ายุติธรรมของหนี้ คือ ราคาที่จะจ่ายเพื่อโอนหนี้สินในรายการที่เกิดขึ้นในสภาพปกติใน
ตลาดหลัก (หรือตลาดที่ให้ประโยชน์สูงสุด) ณ วันที่วัดมูลค่าภายใต้สภาพปัจจุบันของตลาด
(ราคาขายออกหรือโอนออก (exit price)) โดยไม่คำนึงว่าราคาดังกล่าวจะสังเกตได้โดยตรง
หรือได้จากการประมาณการโดยใช้เทคนิคการประเมินมูลค่าวิธีอื่น

- 30 กิจกรรมอาจวัดมูลค่าที่คาดว่าจะได้รับคืนของหนี้ด้วยมูลค่ายุติธรรมของหลักประกันหากการชำระหนี้ของหนี้ที่ปรับโครงสร้างขึ้นอยู่กับหลักประกันเป็นสำคัญ อนึ่ง จะถือว่าหนี้ที่ปรับโครงสร้างเป็นหนี้ที่ขึ้นอยู่กับหลักประกันเป็นสำคัญต่อเมื่อคาดว่าจะระดมเงินสดที่นำมาชำระหนี้ได้มาจากการใช้หรือการขายหลักประกัน

การปรับโครงสร้างหนี้ที่มีปัญหาในหลายลักษณะ

- 31 ในการปรับโครงสร้างหนี้ที่มีปัญหาเจ้าหนี้อาจรับชำระหนี้บางส่วนด้วยการโอนสินทรัพย์หรือรับโอนส่วนได้เสียในส่วนของผู้เจ้าของและเปลี่ยนแปลงเงื่อนไขการชำระหนี้ในส่วนที่เหลือ ในกรณีนี้เจ้าหนี้ต้องปฏิบัติตามขั้นตอนต่อไปนี้
- 31.1 เจ้าหนี้ต้องบันทึกสินทรัพย์หรือส่วนได้เสียในส่วนของผู้เจ้าของที่ได้รับโอนมาตามที่กำหนดไว้ในย่อหน้าที่ 24 และ 25
- 31.2 สำหรับหนี้ส่วนที่เหลือ เจ้าหนี้ต้องปฏิบัติตามที่กำหนดไว้ในย่อหน้าที่ 26 ถึง 30 อย่างไรก็ตาม แม้ว่าเงื่อนไขการชำระหนี้ในส่วนที่เหลือจะไม่มี การเปลี่ยนแปลงแต่หากการปรับโครงสร้างหนี้เป็นการรับชำระหนี้บางส่วนโดยการรับโอนสินทรัพย์หรือส่วนได้เสียในส่วนของผู้เจ้าของ และรับชำระหนี้บางส่วนแบบเป็นงวด เจ้าหนี้ยังคงต้องปฏิบัติตามย่อหน้าที่ 31

การวัดมูลค่าหนี้ภายหลังการปรับโครงสร้างหนี้

- 32 ภายหลังการปรับโครงสร้างหนี้ หากมีการเปลี่ยนแปลงอย่างเป็นสาระสำคัญในมูลค่าของหนี้ที่ปรับโครงสร้าง เช่น จำนวนและกำหนดเวลาของกระแสเงินสดของหนี้ที่ประมาณไว้มีการเปลี่ยนแปลงอย่างมีนัยสำคัญ กระแสเงินสดที่ได้รับจริงแตกต่างไปจากกระแสเงินสดที่ประมาณไว้ อัตราดอกเบี้ยที่ใช้คิดลดเปลี่ยนแปลงจนทำให้มูลค่าที่คาดว่าจะได้รับคืนในขณะนั้นแตกต่างจากมูลค่าตามบัญชีอย่าง เป็นสาระสำคัญ หรือในกรณีที่เจ้าหนี้วัดมูลค่าหนี้โดยใช้มูลค่ายุติธรรมของหนี้หรือมูลค่ายุติธรรมของสินทรัพย์ที่ใช้เป็นหลักประกัน หากมูลค่ายุติธรรมของหนี้หรือของสินทรัพย์นั้นเปลี่ยนแปลงไปอย่าง เป็นสาระสำคัญ เจ้าหนี้ต้องบันทึกปรับปรุงบัญชีค่าเผื่อการปรับมูลค่า อย่างไรก็ตาม มูลค่าตามบัญชีของลูกหนี้ภายหลังการปรับปรุงต้องไม่สูงกว่าเงินลงทุนในลูกหนี้
- 33 กรณีที่เจ้าหนี้วัดมูลค่าหนี้โดยใช้มูลค่าปัจจุบันของกระแสเงินสด หากมีการเปลี่ยนแปลงในมูลค่าปัจจุบันของหนี้ที่ปรับโครงสร้างเนื่องจากเวลาที่ผ่านไป เจ้าหนี้ควรปรับปรุงบัญชีค่าเผื่อการปรับมูลค่า โดยบันทึกเป็นดอกเบี้ยรับหรือลดบัญชีหนี้สงสัยจะสูญ หากมูลค่าปัจจุบันนั้นมีการเปลี่ยนแปลงเนื่องจากจำนวนหรือกำหนดเวลาของกระแสเงินสดที่คาดว่าจะได้รับในอนาคตเปลี่ยนแปลงไป เจ้าหนี้ควรปรับปรุงบัญชีค่าเผื่อการปรับมูลค่า โดยบันทึกเพิ่มหรือลดบัญชีหนี้สงสัยจะสูญ

เรื่องอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

- 34 หากโดยเนื้อหาของ การปรับโครงสร้างหนี้ที่มีปัญหาเป็นการยึดทรัพย์หรือกลับเข้าครอบครองสินทรัพย์ ไม่ว่าเจ้าหนี้ได้รับสินทรัพย์ของลูกหนี้แทนการชำระหนี้ทั้งหมดหรือบางส่วน เจ้าหนี้ต้องปฏิบัติตามที่กำหนดไว้ในย่อหน้าที่ 24 และ 25
- 35 ค่าธรรมเนียมตามกฎหมายหรือค่าใช้จ่ายทางตรงอื่นที่เจ้าหนี้ต้องจ่ายในการปรับโครงสร้างหนี้ต้องบันทึกเป็นค่าใช้จ่ายเมื่อเกิดขึ้น
- 36 เจ้าหนี้ควรใช้วิธีการเดียวกันในการวัดมูลค่าที่คาดว่าจะได้รับคืน สำหรับกลุ่มของลูกหนี้ประเภทเดียวกัน

การเปิดเผยข้อมูลสำหรับเจ้าหนี้

- 37 เจ้าหนี้ต้องเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับการปรับโครงสร้างหนี้ที่มีปัญหาที่เกิดขึ้นแต่ละงวดบัญชีในงบการเงินหรือในหมายเหตุประกอบงบการเงิน ดังต่อไปนี้
 - 37.1 ในกรณีที่การปรับโครงสร้างหนี้ เป็นการเปลี่ยนแปลงเงื่อนไขการชำระหนี้ในแต่ละงวดที่มีการปรับโครงสร้างหนี้ เจ้าหนี้ต้องเปิดเผยวิธีที่ใช้ในการคำนวณมูลค่าที่คาดว่าจะได้รับคืน และข้อมูลดังต่อไปนี้จำแนกตามวิธีที่ใช้ในการคำนวณมูลค่าที่คาดว่าจะได้รับคืน
 - 37.1.1 มูลค่าหนี้ที่มีการปรับโครงสร้างก่อนและหลังการปรับโครงสร้างหนี้
 - 37.1.2 ช่วงเวลาหรืออายุถ่วงเฉลี่ยของหนี้ที่มีการปรับโครงสร้าง
 - 37.2 จำนวนรายและยอดรวมของเงินลงทุนในลูกหนี้ที่มีการปรับโครงสร้างหนี้ที่มีปัญหาเฉพาะของงวดบัญชีนั้นแยกตามประเภทของวิธีปรับโครงสร้างหนี้โดยแสดงเปรียบเทียบกับจำนวนรายและยอดรวมเงินลงทุนในลูกหนี้ที่มีอยู่ทั้งสิ้น โดยใช้ข้อมูลตามบัญชีก่อนการปรับโครงสร้างหนี้
 - 37.3 สำหรับการปรับโครงสร้างหนี้ที่เป็นการรับโอนสินทรัพย์หรือส่วนได้เสียในส่วนของผู้เป็นเจ้าของให้เจ้าหนี้เปิดเผยถึงประเภทและมูลค่ายุติธรรมของสินทรัพย์และส่วนได้เสียในส่วนของผู้เจ้าของที่ได้รับโอนมาเพิ่มเติมด้วย
 - 37.4 ยอดรวมของเงินลงทุนในลูกหนี้ภายหลังการปรับโครงสร้างหนี้ที่เหลืออยู่ ณ วันสิ้นรอบระยะเวลารายงานพร้อมกับกำไรขาดทุนจากการปรับโครงสร้างหนี้ที่เกิดขึ้นทั้งสิ้นในระหว่างงวด
 - 37.5 ยอดรวมของภาระผูกพันคงเหลือที่เจ้าหนี้ตกลงให้ลูกหนี้กู้เพิ่มเติมภายหลังการปรับโครงสร้างหนี้
- 38 ในกรณีที่การปรับโครงสร้างหนี้ที่มีปัญหาเป็นการเปลี่ยนแปลงเงื่อนไขการชำระหนี้ เจ้าหนี้ต้องเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับรายได้ดอกเบี้ยจากลูกหนี้ที่มีการปรับโครงสร้างที่รวมอยู่ในกำไรหรือขาดทุนในทุกงวดบัญชี

- 39 ในกรณีที่เจ้าหนี้ใช้วิธีมูลค่าปัจจุบันของกระแสเงินสดที่คาดว่าจะได้รับคืนคิดลดด้วยอัตรา
ต้นทุนทางการเงินของเจ้าหนี้ ให้เปิดเผยข้อมูลเพิ่มเติมดังนี้
- 39.1 เหตุผลของการเลือกใช้อัตราต้นทุนทางการเงิน
- 39.2 องค์ประกอบและอัตราต้นทุนทางการเงิน (เป็นช่วงของอัตราร้อยละ)

วันถือปฏิบัติ

- 40 มาตรฐานการบัญชีฉบับนี้ให้ถือปฏิบัติกับงบการเงินสำหรับรอบระยะเวลาบัญชีที่เริ่มในหรือหลัง
วันที่ 1 มกราคม 2560 เป็นต้นไป

ภาคผนวก

ภาคผนวกนี้ทำขึ้นเพื่อเป็นแนวทางเท่านั้นและไม่ถือเป็นส่วนหนึ่งของมาตรฐานการบัญชีฉบับนี้
ภาคผนวกนี้ได้จัดทำขึ้นโดยครอบคลุมเรื่องดังต่อไปนี้

- ก) การโอนสินทรัพย์เพื่อชำระหนี้ทั้งหมด
- ข) การโอนหุ้นทุนเพื่อชำระหนี้ทั้งหมด
- ค) การเปลี่ยนแปลงเงื่อนไขการชำระหนี้
- ง) การปรับโครงสร้างหนี้ที่มีปัญหาในหลายลักษณะ
- จ) การปรับโครงสร้างหนี้ที่มีปัญหาซึ่งมีเงื่อนไขเกี่ยวกับจำนวนหนี้ที่อาจเกิดขึ้นในภายหลัง
- ฉ) การเปิดเผยข้อมูลในหมายเหตุประกอบงบการเงิน

ก) การโอนสินทรัพย์เพื่อชำระหนี้ทั้งหมด

ตัวอย่างที่ 1 ธนาคาร ก จำกัด ตกลงรับที่ดินของบริษัท ข จำกัด เพื่อเป็นการชำระหนี้ ทั้งจำนวน
ตัวเงินมีอายุคงเหลือ 5 ปี ยอดหนี้ที่ปรากฏตามบัญชีประกอบด้วยเงินต้นจำนวน 600,000 บาท และ
ดอกเบี้ยคงค้าง 60,000 บาท ที่ดินมีมูลค่าตามบัญชี 400,000 บาท และมีมูลค่ายุติธรรม 500,000 บาท

การบันทึกบัญชีสำหรับลูกหนี้ (บริษัท ข จำกัด)

เดบิต ที่ดิน	100,000 บาท
เครดิต กำไรจากการโอนที่ดินเพื่อการ ปรับโครงสร้างหนี้	100,000 บาท
(ปรับปรุงบัญชีที่ดินให้เท่ากับมูลค่ายุติธรรม ณ วันที่โอนให้เจ้าหนี้)	

คำอธิบาย ตามย่อหน้าที่ 8 ผลต่างระหว่างมูลค่ายุติธรรมกับมูลค่าตามบัญชีของสินทรัพย์ที่โอน
ไปให้เจ้าหนี้เพื่อชำระหนี้ต้องบันทึกเป็นกำไรหรือขาดทุนจากการโอนสินทรัพย์ ซึ่งกิจการต้องถือเป็น
รายได้หรือค่าใช้จ่ายเพื่อคำนวณกำไรหรือขาดทุนสุทธิสำหรับงวดนั้น

เดบิต ตัวเงินจ่าย	600,000 บาท
ดอกเบี้ยค้างจ่าย	60,000 บาท
เครดิต ที่ดิน	500,000 บาท
กำไรจากการปรับโครงสร้างหนี้	160,000 บาท
(บันทึกการโอนที่ดินเพื่อชำระหนี้ทั้งหมดและกำไรจากการปรับโครงสร้างหนี้)	

คำอธิบาย ตามย่อหน้าที่ 7 ลูกหนี้ต้องบันทึกกำไรจากการปรับโครงสร้างหนี้ ด้วยมูลค่าตามบัญชี
ของหนี้ที่สูงกว่ามูลค่ายุติธรรมของสินทรัพย์ที่โอนให้เจ้าหนี้ โดยมูลค่าตามบัญชีของหนี้ต้องรวมถึง
ดอกเบี้ยค้างจ่ายและตามย่อหน้าที่ 18

การบันทึกบัญชีสำหรับเจ้าหนี้ (ธนาคาร ก จำกัด)

หากธนาคาร ก จำกัด มีการตั้งค่าเผื่อนี้สงสัยจะสูญของลูกหนี้บริษัท ข จำกัด ไว้ 100,000 บาท รายการบัญชีจะบันทึกดังนี้

เดบิต ที่ดิน	500,000 บาท
ค่าเผื่อนี้สงสัยจะสูญ	100,000 บาท
ขาดทุนจากการปรับโครงสร้างหนี้	60,000 บาท
เครดิต ตัวเงินรับ	600,000 บาท
ดอกเบี้ยค้างรับ	60,000 บาท

(บันทึกการรับโอนที่ดินเพื่อรับชำระหนี้จากลูกหนี้ตัวเงินรับ)

คำอธิบาย ตามย่อหน้าที่ 24 และ 25 ณ วันที่ปรับโครงสร้างหนี้ เจ้าหนี้ต้องบันทึกบัญชีสินทรัพย์ ด้วยมูลค่ายุติธรรม และเจ้าหนี้ต้องบันทึกผลต่างระหว่างเงินลงทุนในลูกหนี้ที่สูงกว่ามูลค่ายุติธรรมของสินทรัพย์ที่รับโอน (หักด้วยประมาณการค่าใช้จ่ายในการขาย) เป็นขาดทุนจากการปรับโครงสร้างหนี้ ภายหลังการบันทึกรายการเกี่ยวกับค่าเผื่อนี้สงสัยจะสูญที่มีอยู่

ข) การโอนหุ้นทุนเพื่อชำระหนี้ทั้งหมด

ตัวอย่างที่ 2 จากตัวอย่างที่ 1 หากธนาคาร ก จำกัด รับโอนหุ้นสามัญจำนวน 50,000 หุ้น ของบริษัท ข จำกัด เพื่อรับชำระหนี้ทั้งหมด โดยหุ้นสามัญของบริษัท ข จำกัด มีราคาตามมูลค่าหุ้นละ 10 บาท และมีราคาตลาดเท่ากับ 520,000 บาท

การบันทึกบัญชีสำหรับลูกหนี้ (บริษัท ข จำกัด)

เดบิต ตัวเงินจ่าย	600,000 บาท
ดอกเบี้ยค้างจ่าย	60,000 บาท
เครดิต หุ้นสามัญ	500,000 บาท
ส่วนเกินมูลค่าหุ้นสามัญ	20,000 บาท
กำไรจากการปรับโครงสร้างหนี้	140,000 บาท

(บันทึกการโอนหุ้นสามัญเพื่อชำระหนี้ทั้งหมดและกำไรจากการปรับโครงสร้างหนี้)

คำอธิบาย ตามย่อหน้าที่ 9 ลูกหนี้ที่โอนส่วนได้เสียในส่วนของเจ้าของให้เจ้าหนี้เพื่อชำระหนี้ทั้งหมดต้องบันทึกส่วนได้เสียนั้นด้วยมูลค่ายุติธรรม ลูกหนี้ต้องบันทึกผลต่างระหว่างมูลค่ายุติธรรมของส่วนได้เสียในส่วนของเจ้าของที่ต่ำกว่ามูลค่าตามบัญชีของหนี้ที่ค้างชำระเป็นกำไรที่เกิดจากการปรับโครงสร้างหนี้

การบันทึกบัญชีสำหรับเจ้าหนี้ (ธนาคาร ก จำกัด)

ธนาคาร ก จำกัด บันทึกรายการบัญชี ณ วันที่ปรับโครงสร้างหนี้ ดังนี้

เดบิต เงินลงทุนในหลักทรัพย์-หุ้นสามัญของบริษัท ข จำกัด	520,000 บาท
ค่าเผื่อนี้สงสัยจะสูญ	100,000 บาท
ขาดทุนจากการปรับโครงสร้างหนี้	40,000 บาท
เครดิต ตัวเงินรับ	600,000 บาท
ดอกเบี้ยค้างรับ	60,000 บาท

(บันทึกการรับโอนหุ้นสามัญเพื่อรับชำระหนี้จากลูกหนี้ตัวเงินรับ)

คำอธิบาย การรับโอนส่วนได้เสียในส่วนของผู้เจ้าของเพื่อรับชำระหนี้ทั้งหมด ให้บันทึกบัญชีเช่นเดียวกับการรับโอนสินทรัพย์ตามย่อหน้าที่ 24 และ 25

ค) การเปลี่ยนแปลงเงื่อนไขการชำระหนี้

กรณีที่ 1 มูลค่าตามบัญชีของหนี้ต่ำกว่าจำนวนเงินที่ต้องจ่ายในอนาคตตามเงื่อนไขใหม่

ตัวอย่างที่ 3 ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2542 ธนาคาร ก จำกัดได้ยินยอมให้มีการปรับโครงสร้างหนี้ที่เป็นตัวเงินรับจำนวน 1,000,000 บาท ที่ออกจำหน่ายโดยบริษัท ข จำกัด ตามมูลค่าที่ตราไว้ บริษัท ข จำกัดประสบปัญหาทางการเงิน และได้ทำการปรับโครงสร้างหนี้ตามเงื่อนไขดังนี้

- ลดยอดเงินต้นของหนี้สินจาก 1,000,000 บาท เป็น 900,000 บาท
- ยกหนี้ดอกเบี้ยค้างทั้งจำนวนซึ่งเท่ากับ 30,000 บาท
- ยืดเวลาชำระหนี้จากวันที่ 31 ธันวาคม 2542 เป็น 31 ธันวาคม 2546
- ลดอัตราดอกเบี้ยจาก 18% เป็น 6%

ณ วันที่ปรับโครงสร้างหนี้อัตราต้นทุนถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักของเงินทุนของกิจการของธนาคาร ก จำกัดเท่ากับ 4% และอัตราดอกเบี้ยในตลาดเท่ากับ 8%

ด้านลูกหนี้

การคำนวณเพื่อพิจารณานบันทึกบัญชี ณ วันที่ปรับโครงสร้างหนี้

จำนวนเงินที่ต้องจ่ายในอนาคตตามเงื่อนไขใหม่

เงินต้น	900,000 บาท
ดอกเบี้ย (900,000 x 4 ปี x 6%)	216,000 บาท
จำนวนเงินที่ต้องจ่าย	1,116,000 บาท
จำนวนหนี้ตามบัญชีก่อนการปรับโครงสร้างหนี้	
(เงินต้น 1,000,000 บาท + ดอกเบี้ยค้าง 30,000 บาท)	(1,030,000) บาท
ดอกเบี้ยที่ต้องจ่ายเพิ่ม	86,000 บาท

การบันทึกบัญชีสำหรับลูกหนี้

31 ธ.ค. 42 (วันที่ปรับโครงสร้างหนี้)

เดบิต ตัวเงินจ่าย	1,000,000 บาท
ดอกเบี้ยค้างจ่าย	30,000 บาท
เครดิต เจ้าหนี้ตามสัญญาปรับโครงสร้างหนี้	1,030,000 บาท
(บันทึกการจ่ายชำระหนี้ให้เจ้าหนี้ตามสัญญาปรับโครงสร้างหนี้)	

คำอธิบาย ตามย่อหน้าที่ 12 หากมูลค่าตามบัญชีของหนี้ต่ำกว่าจำนวนเงินที่ต้องจ่ายในอนาคตตามเงื่อนไขใหม่ แสดงว่ามีการจ่ายดอกเบี้ย ลูกหนี้ต้องคำนวณหาอัตราดอกเบี้ยที่แท้จริง

การหาอัตราดอกเบี้ยที่แท้จริงเพื่อบันทึกดอกเบี้ยจ่ายในงวดต่อๆ ไปโดยตารางมูลค่าปัจจุบัน

	(4 ปี, 2%)	(4 ปี, 2.5%)
มูลค่าปัจจุบันของจำนวนเงินงวดรายปี	3.80773	3.76197
มูลค่าปัจจุบันของเงิน 1 บาท	0.92385	0.90595
2% : $(0.92385 \times 900,000) + (3.80773 \times 54,000) =$		1,037,082 บาท
2.5% : $(0.90595 \times 900,000) + (3.76197 \times 54,000) =$		1,018,501 บาท

การหาอัตราดอกเบี้ยที่แท้จริงโดยประมาณ

$$(1,037,082 - 1,030,000) \times (2.5\% - 2\%) = 0.1906$$

$$(1,037,082 - 1,018,501)$$

$$\text{อัตราดอกเบี้ยที่แท้จริงโดยประมาณตามสัญญาปรับโครงสร้างหนี้} = 2\% + 0.1906\% = 2.1906\%$$

การคำนวณดอกเบี้ยตามอัตราดอกเบี้ยที่แท้จริง

(หน่วย : บาท)				
วันที่	เงินสดจ่าย	ดอกเบี้ยตามอัตราดอกเบี้ยที่แท้จริง	จำนวนที่นำมาลดมูลค่าตามบัญชีของหนี้	มูลค่าตามบัญชีของหนี้
31 ธ.ค. 2542				1,030,000
31 ธ.ค. 2543	54,000 ⁽¹⁾	22,563 ⁽²⁾	31,437 ⁽³⁾	998,563
31 ธ.ค. 2544	54,000	21,875	32,125	966,438
31 ธ.ค. 2545	54,000	21,171	32,829	933,608
31 ธ.ค. 2546	<u>54,000</u>	<u>20,391*</u>	<u>33,608*</u>	<u>900,000*</u>
	<u>216,000</u>	<u>86,000</u>	<u>130,000</u>	

⁽¹⁾ 54,000 = 900,000 x 6%

⁽³⁾ 31,437 = 54,000 - 22,563

⁽²⁾ 22,563 = 1,030,000 x 2.1906%

* บัดเศษ

การบันทึกบัญชีสำหรับลูกหนี้

31 ธ.ค. 2543 (วันแรกของการจ่ายดอกเบี้ย หลังจากวันที่ปรับโครงสร้างหนี้)

เดบิต เจ้าหนี้ตามสัญญาปรับโครงสร้างหนี้	31,437 บาท
ดอกเบี้ยจ่าย	22,563 บาท
เครดิต เงินสด	54,000 บาท

31 ธ.ค. 2544 2545 และ 2546 (วันที่จ่ายดอกเบี้ยของแต่ละงวด)

บันทึกการจ่ายดอกเบี้ย เช่นเดียวกับ วันที่ 31 ธ.ค. 2543 โดยใช้ตัวเลขจากการคำนวณดอกเบี้ยตามอัตราดอกเบี้ยที่แท้จริงข้างต้น

เดบิต เจ้าหนี้ตามสัญญาปรับโครงสร้างหนี้	900,000 บาท
เครดิต เงินสด	900,000 บาท

คำอธิบาย ตามย่อหน้าที่ 12 กิจการต้องคำนวณดอกเบี้ยจ่ายโดยใช้อัตราดอกเบี้ยที่แท้จริง (ซึ่งเป็นอัตราคงที่) คูณด้วยมูลค่าตามบัญชีของหนี้ ณ วันเริ่มต้นของแต่ละงวดบัญชีนับตั้งแต่วันที่ปรับโครงสร้างหนี้จนถึงวันครบกำหนด อัตราดอกเบี้ยที่แท้จริงที่ใช้ในการคำนวณคือ อัตราคิดลดที่ทำให้มูลค่าปัจจุบันของจำนวนเงินที่ต้องจ่ายในอนาคตตามเงื่อนไขใหม่เท่ากับมูลค่าตามบัญชีของหนี้ โดยจำนวนเงินที่ต้องจ่ายในอนาคตดังกล่าวต้องไม่รวมจำนวนหนี้ที่อาจเกิดขึ้นตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้

ด้านเจ้าหนี้

ก) การคำนวณเพื่อพิจารณาบันทึกบัญชี ณ วันที่ปรับโครงสร้างหนี้ โดยใช้อัตราต้นทุนเงินทุนถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักของเงินทุนของกิจการ

เนื่องจากอัตราต้นทุนถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักของเงินทุนของกิจการ (4%) ต่ำกว่าอัตราดอกเบี้ยที่กำหนดตามเงื่อนไขใหม่ (6%) ในการหามูลค่าที่คาดว่าจะได้รับคืนของหนี้ให้เจ้าหนี้ใช้อัตราดอกเบี้ยที่กำหนดตามเงื่อนไขใหม่ เป็นอัตราคิดลดเพื่อมิให้เป็นการลดขาดทุนบางส่วนจากการปรับโครงสร้างหนี้ในงวดปัจจุบัน และชดเชยด้วยจำนวนดอกเบี้ยที่ต่ำลงในงวดอนาคต

มูลค่าปัจจุบันของกระแสเงินสดตามเงื่อนไขใหม่	อัตราคิดลด 6%, 4 ปี
เงินต้น (900,000 x 0.79209)	712,881 บาท
ดอกเบี้ย (54,000 x 3.46511)	<u>187,119 บาท</u>
รวมมูลค่าปัจจุบัน	900,000 บาท
จำนวนหนี้ตามบัญชีก่อนการปรับโครงสร้างหนี้	
(เงินต้น 1,000,000 บาท + ดอกเบี้ยคงค้าง 30,000 บาท)	<u>1,030,000 บาท</u>
ผลขาดทุนจากการปรับโครงสร้างหนี้	<u>(130,000) บาท</u>

การบันทึกบัญชีสำหรับเจ้าหนี้

31 ธ.ค. 2542 (วันที่ปรับโครงสร้างหนี้)

เดบิต ลูกหนี้ตามสัญญาปรับโครงสร้างหนี้	900,000 บาท
ขาดทุนจากการปรับโครงสร้างหนี้	130,000 บาท
เครดิต ตัวเงินรับ	1,000,000 บาท
ดอกเบี้ยค้างรับ	30,000 บาท

(บันทึกบัญชีปรับโครงสร้างหนี้ที่มีปัญหา)

เจ้าหนี้บันทึกการรับชำระหนี้ตามเงื่อนไขใหม่ ดังต่อไปนี้

31 ธ.ค. 2543

เดบิต เงินสด	54,000 บาท
เครดิต ดอกเบี้ยรับ	54,000 บาท

31 ธ.ค. 2544

เดบิต เงินสด	54,000 บาท
เครดิต ดอกเบี้ยรับ	54,000 บาท

31 ธ.ค. 2545

เดบิต เงินสด	54,000 บาท
เครดิต ดอกเบี้ยรับ	54,000 บาท

31 ธ.ค. 2546

เดบิต เงินสด	54,000 บาท
เครดิต ดอกเบี้ยรับ	54,000 บาท

เดบิต เงินสด	900,000 บาท
เครดิต ลูกหนี้ตามสัญญาปรับโครงสร้างหนี้	900,000 บาท

ข) การคำนวณเพื่อพิจารณานักบัญชี ณ วันที่ปรับโครงสร้างหนี้ โดยใช้อัตราดอกเบี้ยในตลาด 8%

มูลค่าปัจจุบันของกระแสเงินสดตามเงื่อนไขใหม่	อัตราคิดลด 8%, 4 ปี
เงินต้น (900,000 x 0.73503)	661,527 บาท
ดอกเบี้ย (54,000 x 3.31213)	178,855 บาท
รวมมูลค่าปัจจุบัน	840,382 บาท
จำนวนหนี้ตามบัญชีก่อนการปรับโครงสร้างหนี้	
(เงินต้น 1,000,000 บาท + ดอกเบี้ยค้างค้าง 30,000 บาท)	(1,030,000) บาท
ผลขาดทุนจากการปรับโครงสร้างหนี้	(189,618) บาท

คำอธิบาย คำนวณผลขาดทุนจากการปรับโครงสร้างหนี้จากผลต่างระหว่างเงินลงทุนในลูกหนี้ ก่อนปรับโครงสร้างหนี้กับมูลค่าปัจจุบันของกระแสเงินสดที่คาดว่าจะได้รับในอนาคตตามเงื่อนไขใหม่ คิดลดโดยใช้อัตราดอกเบี้ยในตลาด

การบันทึกบัญชีสำหรับเจ้าหนี้

31 ธ.ค. 42 (วันที่ปรับโครงสร้างหนี้)

เดบิต	ลูกหนี้ตามสัญญาปรับโครงสร้างหนี้	900,000 บาท
	ขาดทุนจากการปรับโครงสร้างหนี้	189,618 บาท
เครดิต	ตัวเงินรับ	1,000,000 บาท
	ดอกเบี้ยค้างรับ	30,000 บาท
	ค่าเผื่อการปรับมูลค่า	59,618 บาท
(บันทึกบัญชีปรับโครงสร้างหนี้ที่มีปัญหา)		

คำอธิบาย ตามย่อหน้าที่ 26 ณ วันที่ปรับโครงสร้างหนี้ เจ้าหนี้ต้องบันทึกบัญชีเกี่ยวกับขาดทุนจากการปรับโครงสร้างหนี้ที่เกิดจากเงินลงทุนในลูกหนี้ที่สูงกว่ามูลค่ายุติธรรม (มูลค่าที่คาดว่าจะได้รับคืน) ของหนี้ซึ่งคำนวณจากมูลค่าปัจจุบันของกระแสเงินสดที่คาดว่าจะได้รับในอนาคตคิดลดด้วยอัตราดอกเบี้ยในตลาดและตั้งค่าเผื่อการปรับมูลค่าให้สอดคล้องกับการปรับโครงสร้างหนี้ที่เกิดขึ้น

การคำนวณดอกเบี้ยรับและการปรับมูลค่าของหนี้เพื่อบันทึกดอกเบี้ยรับในงวดต่อ ๆ ไป

(หน่วย : บาท)				
วันที่	เงินสดรับ	ดอกเบี้ยตาม อัตราดอกเบี้ย ในตลาด 8%	จำนวนที่นำมา ลดมูลค่าตาม บัญชีของหนี้	มูลค่าตามบัญชี ของหนี้
31 ธ.ค. 2542				840,382
31 ธ.ค. 2543	54,000 ⁽¹⁾	67,231 ⁽²⁾	13,231 ⁽³⁾	853,613
31 ธ.ค. 2544	54,000	68,289	14,289	867,902
31 ธ.ค. 2545	54,000	69,432	15,432	883,334
31 ธ.ค. 2546	54,000	70,666	16,666	900,000*
	<u>216,000</u>	<u>275,618</u>	<u>59,618</u>	

⁽¹⁾ 54,000 = 900,000 x 6%

⁽³⁾ 13,231 = 67,231 - 54,000

⁽²⁾ 67,231 = 840,382 x 8%

*พิเศษ

การบันทึกบัญชีสำหรับเจ้าหนี้

บันทึกการรับชำระหนี้ตามเงื่อนไขใหม่ ดังต่อไปนี้

31 ธ.ค. 2543

เดบิต เงินสด	54,000 บาท
ค่าเผื่อการปรับมูลค่า	13,231 บาท
เครดิต ดอกเบี้ยรับ	67,231 บาท

31 ธ.ค. 2544

เดบิต เงินสด	54,000 บาท
ค่าเผื่อการปรับมูลค่า	14,289 บาท
เครดิต ดอกเบี้ยรับ	68,289 บาท

31 ธ.ค. 2545

เดบิต เงินสด	54,000 บาท
ค่าเผื่อการปรับมูลค่า	15,432 บาท
เครดิต ดอกเบี้ยรับ	69,432 บาท

31 ธ.ค. 2546

เดบิต เงินสด	54,000 บาท
ค่าเผื่อการปรับมูลค่า	16,666 บาท
เครดิต ดอกเบี้ยรับ	70,666 บาท
เดบิต เงินสด	900,000 บาท
เครดิต ลูกหนี้ตามสัญญาปรับโครงสร้างหนี้	900,000 บาท

กรณีที่ 2 มูลค่าตามบัญชีของหนี้สูงกว่าจำนวนเงินที่ต้องจ่ายในอนาคตตามเงื่อนไขใหม่

ตัวอย่างที่ 4 จากตัวอย่างที่ 3 หากบริษัท ก จำกัด ลดยอดเงินต้นของหนี้สินจาก 1,000,000 บาท เป็น 700,000 บาท

ด้านลูกหนี้

การคำนวณเพื่อพิจารณบันทึกบัญชี ณ วันที่ปรับโครงสร้างหนี้

จำนวนเงินที่ต้องจ่ายในอนาคตตามเงื่อนไขใหม่

เงินต้น	700,000 บาท
ดอกเบี้ย (700,000 x 4 ปี x 6%)	168,000 บาท
จำนวนเงินที่จะต้องจ่าย	868,000 บาท
จำนวนหนี้ตามบัญชีก่อนการปรับโครงสร้างหนี้	
(เงินต้น 1,000,000 บาท + ดอกเบี้ยค้าง 30,000 บาท)	(1,030,000) บาท
กำไรจากการปรับโครงสร้างหนี้	162,000 บาท

การบันทึกบัญชีสำหรับลูกหนี้

31 ธ.ค. 2542 (วันที่ปรับโครงสร้างหนี้)

เดบิต ดอกเบี้ยค้างจ่าย	30,000 บาท
ตั๋วเงินจ่าย	1,000,000 บาท
เครดิต กำไรจากการปรับโครงสร้างหนี้	162,000 บาท
เจ้าหนี้ตามสัญญาปรับโครงสร้างหนี้	868,000 บาท
(บันทึกปรับมูลค่าตามบัญชีของหนี้)	

คำอธิบาย ตามย่อหน้าที่ 13 หากจำนวนเงินที่ต้องจ่ายในอนาคตตามเงื่อนไขใหม่มีจำนวนน้อยกว่ามูลค่าตามบัญชีของหนี้ ลูกหนี้ต้องปรับมูลค่าตามบัญชีของหนี้ให้เท่ากับจำนวนเงินที่ต้องจ่ายในอนาคต และต้องบันทึกส่วนของหนี้ที่ลดลงเป็นรายการกำไรจากการปรับโครงสร้างหนี้

31 ธ.ค. 2543

เดบิต เจ้าหนี้ตามสัญญาปรับโครงสร้างหนี้	42,000 บาท
เครดิต เงินสด	42,000 บาท

31 ธ.ค. 2544 2545 และ 2546 (วันที่จ่ายดอกเบี้ยของแต่ละงวด)

บันทึกรายการบัญชีเช่นเดียวกับวันที่ 31 ธ.ค. 2543

คำอธิบาย ตามย่อหน้าที่ 13 จำนวนเงินที่ลูกหนี้ต้องจ่ายตามเงื่อนไขใหม่ต้องนำไปปรับลดกับมูลค่าตามบัญชีของหนี้ที่ค้างชำระ โดยไม่มีการบันทึกดอกเบี้ยจ่ายใดๆ นับจากวันที่ปรับโครงสร้างหนี้จนถึงวันครบกำหนดของหนี้

31 ธ.ค. 2546

เดบิต เจ้าหนี้ตามสัญญาปรับโครงสร้างหนี้	700,000 บาท
เครดิต เงินสด	700,000 บาท
(บันทึกการชำระหนี้ให้เจ้าหนี้ตามสัญญาปรับโครงสร้างหนี้)	

ด้านเจ้าหนี้

ก) การคำนวณเพื่อพิจารณาบันทึกบัญชี ณ วันที่ปรับโครงสร้างหนี้ โดยใช้อัตราต้นทุนเงินทุนถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักของเงินทุนของกิจการ

เนื่องจากอัตราต้นทุนถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักของเงินทุนของกิจการ (4%) ต่ำกว่าอัตราดอกเบี้ยที่กำหนดตามเงื่อนไขใหม่ (6%) ในการหามูลค่าที่คาดว่าจะได้รับคืนของหนี้ให้เจ้าหนี้ใช้อัตราดอกเบี้ยที่กำหนดตามเงื่อนไขใหม่ เป็นอัตราคิดลดเพื่อมิให้เป็นการลดขาดทุนบางส่วนจากการปรับโครงสร้างหนี้ในงวดปัจจุบัน และชดเชยด้วยจำนวนดอกเบี้ยที่ลดลงในงวดอนาคต

มูลค่าปัจจุบันของกระแสเงินสดตามเงื่อนไขใหม่	อัตราคิดลด 6%, 4 ปี
เงินต้น (700,000 x 0.79209)	554,463 บาท
ดอกเบี้ย (42,000 x 3.46511)	<u>145,537 บาท</u>
รวมมูลค่าปัจจุบัน	700,000 บาท
จำนวนหนี้ตามบัญชีก่อนการปรับโครงสร้างหนี้	
(เงินต้น 1,000,000 บาท + ดอกเบี้ยคงค้าง 30,000 บาท)	<u>1,030,000 บาท</u>
ผลขาดทุนจากการปรับโครงสร้างหนี้	<u>(330,000) บาท</u>
การบันทึกบัญชีสำหรับเจ้าหนี้	
31 ธ.ค. 42 (วันที่ปรับโครงสร้างหนี้)	
เดบิต ลูกหนี้ตามสัญญาปรับโครงสร้างหนี้	700,000 บาท
ขาดทุนจากการปรับโครงสร้างหนี้	330,000 บาท
เครดิต ตัวเงินรับ	1,000,000 บาท
ดอกเบี้ยค้างรับ	30,000 บาท
(บันทึกบัญชีปรับโครงสร้างหนี้ที่มีปัญหา)	
การบันทึกบัญชีสำหรับเจ้าหนี้	
บันทึกการรับชำระหนี้ตามเงื่อนไขใหม่ ดังต่อไปนี้	
31 ธ.ค. 2543	
เดบิต เงินสด	42,000 บาท
เครดิต ดอกเบี้ยรับ	42,000 บาท
31 ธ.ค. 2544	
เดบิต เงินสด	42,000 บาท
เครดิต ดอกเบี้ยรับ	42,000 บาท
31 ธ.ค. 2545	
เดบิต เงินสด	42,000 บาท
เครดิต ดอกเบี้ยรับ	42,000 บาท
31 ธ.ค. 2546	
เดบิต เงินสด	42,000 บาท
เครดิต ดอกเบี้ยรับ	42,000 บาท
เดบิต เงินสด	700,000 บาท
เครดิต ลูกหนี้ตามสัญญาปรับโครงสร้างหนี้	700,000 บาท

ข) การคำนวณเพื่อพิจารณำบันทึกบัญชี ณ วันที่ปรับโครงสร้างหนี้ โดยใช้อัตราดอกเบี้ยในตลาด 8%

มูลค่าปัจจุบันของกระแสเงินสดตามเงื่อนไขใหม่	อัตราคิดลด 8%, 4 ปี
เงินต้น (700,000 x 0.73503)	514,521 บาท
ดอกเบี้ย (42,000 x 3.31213)	139,109 บาท
รวมมูลค่าปัจจุบัน	653,630 บาท
จำนวนหนี้ตามบัญชีก่อนการปรับโครงสร้างหนี้	
(เงินต้น 1,000,000 บาท + ดอกเบี้ยค้างค้าง 30,000 บาท)	(1,030,000) บาท
ผลขาดทุนจากการปรับโครงสร้างหนี้	(376,370) บาท

คำอธิบาย คำนวณผลขาดทุนจากการปรับโครงสร้างหนี้จากผลต่างระหว่างเงินลงทุนในลูกหนี้ก่อนปรับโครงสร้างหนี้กับมูลค่าปัจจุบันของกระแสเงินสดที่คาดว่าจะได้รับในอนาคตคิดลดด้วยอัตราดอกเบี้ยในตลาด

การบันทึกบัญชีสำหรับเจ้าหนี้

31 ธ.ค. 42 (วันที่ปรับโครงสร้างหนี้)

เดบิต ลูกหนี้ตามสัญญาปรับโครงสร้างหนี้	700,000 บาท
ขาดทุนจากการปรับโครงสร้างหนี้	376,370 บาท
เครดิต ตัวเงินรับ	1,000,000 บาท
ดอกเบี้ยค้างรับ	30,000 บาท
ค่าเผื่อการปรับมูลค่า	46,370 บาท
(บันทึกบัญชีปรับโครงสร้างหนี้ที่มีปัญหา)	

คำอธิบาย ตามย่อหน้าที่ 26 ณ วันที่ปรับโครงสร้างหนี้ เจ้าหนี้ต้องบันทึกบัญชีเกี่ยวกับผลขาดทุนจากการปรับโครงสร้างหนี้ที่เกิดจากเงินลงทุนในลูกหนี้ที่สูงกว่ามูลค่ายุติธรรมของหนี้ (มูลค่าที่คาดว่าจะได้รับคืน) ซึ่งคำนวณจากมูลค่าปัจจุบันของกระแสเงินสดที่คาดว่าจะได้รับในอนาคตคิดลดด้วยอัตราในตลาดและตั้งค่าเผื่อการปรับมูลค่าให้สอดคล้องกับการปรับโครงสร้างหนี้ที่เกิดขึ้น

การคำนวณดอกเบี้ยรับและการปรับมูลค่าของหนี้เพื่อบันทึกดอกเบี้ยรับในงวดต่อไป

(หน่วย : บาท)

วันที่	เงินสดรับ	ดอกเบี้ยตาม อัตราดอกเบี้ยใน ตลาด 8%	จำนวนที่นำมาลด มูลค่าตามบัญชี ของหนี้	มูลค่าตามบัญชี ของหนี้
31 ธ.ค. 2542				653,630
31 ธ.ค. 2543	42,000 ⁽¹⁾	52,290 ⁽²⁾	10,290 ⁽³⁾	663,920
31 ธ.ค. 2544	42,000	53,114	11,114	675,034
31 ธ.ค. 2545	42,000	54,003	12,003	687,037
31 ธ.ค. 2546	<u>42,000</u>	<u>54,963</u>	<u>12,963</u>	700,000*
	<u>168,000</u>	<u>214,370</u>	<u>46,370</u>	

$$^{(1)} 42,000 = 700,000 \times 6\%$$

$$^{(3)} 10,290 = 52,290 - 42,000$$

$$^{(2)} 52,290 = 653,630 \times 8\%$$

*ปัดเศษ

การบันทึกบัญชีสำหรับเจ้าหนี้

บันทึกการรับชำระหนี้และดอกเบี้ยรับ ตามเงื่อนไขใหม่ ดังต่อไปนี้

31 ธ.ค. 2543

เดบิต เงินสด	42,000 บาท
ค่าเผื่อการปรับมูลค่า	10,290 บาท
เครดิต ดอกเบี้ยรับ	52,290 บาท

31 ธ.ค. 2544

เดบิต เงินสด	42,000 บาท
ค่าเผื่อการปรับมูลค่า	11,114 บาท
เครดิต ดอกเบี้ยรับ	53,114 บาท

31 ธ.ค. 2545

เดบิต เงินสด	42,000 บาท
ค่าเผื่อการปรับมูลค่า	12,003 บาท
เครดิต ดอกเบี้ยรับ	54,003 บาท

31 ธ.ค. 2546

เดบิต เงินสด	42,000 บาท
ค่าเผื่อการปรับมูลค่า	12,963 บาท
เครดิต ดอกเบี้ยรับ	54,963 บาท

เดบิต เงินสด	700,000 บาท
เครดิต ลูกหนี้ตามสัญญาปรับโครงสร้างหนี้	700,000 บาท

ง) การปรับโครงสร้างหนี้ที่มีปัญหาในหลายลักษณะ

ตัวอย่างที่ 5 วันที่ 1 มกราคม 2542 ธนาคาร ก จำกัด ยินยอมรับโอนอุปกรณ์สำนักงานและหุ้นสามัญของบริษัท ข จำกัด เพื่อรับชำระหนี้บางส่วนของหนี้ที่บริษัท ข จำกัด เป็นลูกหนี้อยู่จำนวน 1,000,000 บาท อุปกรณ์สำนักงานมีมูลค่าตามบัญชี 250,000 บาท และมีมูลค่ายุติธรรม 200,000 บาท หุ้นสามัญจำนวน 1,000 หุ้น ราคาตามมูลค่าหุ้นละ 10 บาท มีราคาตลาดหุ้นละ 12 บาท นอกจากนี้ธนาคาร ก จำกัด ยินยอมให้มีการเปลี่ยนแปลงเงื่อนไขการชำระหนี้ในส่วนที่เหลือ ดังนี้

- ลดเงินต้นของเงินกู้จาก 1,000,000 บาท เป็น 600,000 บาท
- ลดอัตราดอกเบี้ยจาก 15% เป็น 10%
- ยืดเวลาชำระหนี้จากวันที่ 1 มกราคม 2542 เป็นวันที่ 31 ธันวาคม 2543

ธนาคาร ก จำกัด ไม่มียอดในบัญชีค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญและอัตราต้นทุนถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักของเงินทุนของธนาคาร ก จำกัด เท่ากับ 5%

ด้านลูกหนี้

การคำนวณเพื่อพิจารณาบันทึกบัญชี ณ วันที่ปรับโครงสร้างหนี้

มูลค่าตามบัญชีของหนี้คงเหลือที่มีการเปลี่ยนแปลงเงื่อนไข

มูลค่าตามบัญชีของหนี้ก่อนการปรับโครงสร้างหนี้ 1,000,000 บาท

หัก การโอนอุปกรณ์สำนักงานและหุ้นสามัญเพื่อชำระหนี้

บางส่วน 212,000 บาท

มูลค่าตามบัญชีของหนี้ที่คงเหลือ 788,000 บาท

จำนวนเงินที่ต้องจ่ายในอนาคตตามเงื่อนไขใหม่

เงินต้น 600,000 บาท

ดอกเบี้ย (600,000 x 2 ปี x 10%) 120,000 บาท

จำนวนเงินที่จะต้องจ่าย (720,000) บาท

กำไรจากการปรับโครงสร้างหนี้ 68,000 บาท

การบันทึกบัญชีสำหรับลูกหนี้ (บริษัท ข จำกัด)

1 ม.ค. 2543 (วันที่ปรับโครงสร้างหนี้)

เดบิต ขาดทุนจากการโอนอุปกรณ์สำนักงาน 50,000 บาท

เครดิต อุปกรณ์สำนักงาน 50,000 บาท

(บันทึกบัญชีอุปกรณ์สำนักงานให้เท่ากับมูลค่ายุติธรรม ณ วันที่โอนให้เจ้าหนี้)

เดบิต	เจ้าหนี้ตามสัญญาปรับโครงสร้างหนี้	212,000 บาท
เครดิต	อุปกรณ์สำนักงาน	200,000 บาท
	หุ้นสามัญ	10,000 บาท
	ส่วนเกินมูลค่าหุ้นสามัญ	2,000 บาท

(บันทึกการชำระหนี้บางส่วนด้วยการโอนอุปกรณ์สำนักงานและหุ้นสามัญของบริษัท)

เดบิต	เจ้าหนี้ตามสัญญาปรับโครงสร้างหนี้	68,000 บาท
เครดิต	กำไรจากการปรับโครงสร้างหนี้	68,000 บาท

(ปรับมูลค่าตามบัญชีของเงินกู้ยืมให้เท่ากับจำนวนเงินที่ต้องจ่ายในอนาคตตามเงื่อนไขใหม่)

31 ธ.ค. 2542 (วันที่จ่ายดอกเบี้ย)

เดบิต	เจ้าหนี้ตามสัญญาปรับโครงสร้างหนี้	60,000 บาท
เครดิต	เงินสด	60,000 บาท

(บันทึกการจ่ายดอกเบี้ยตามเงื่อนไขใหม่โดยนำไปลดมูลค่าตามบัญชีของลูกหนี้ ตามสัญญาปรับโครงสร้าง)

31 ธ.ค. 2543

เดบิต	เจ้าหนี้ตามสัญญาปรับโครงสร้างหนี้	60,000 บาท
เครดิต	เงินสด	60,000 บาท
เดบิต	เจ้าหนี้ตามสัญญาปรับโครงสร้างหนี้	600,000 บาท
เครดิต	เงินสด	600,000 บาท

(บันทึกการจ่ายชำระเงินกู้ยืม ณ วันถึงกำหนด)

ด้านเจ้าหนี้

การคำนวณเพื่อพิจารณบันทึกบัญชี ณ วันที่ปรับโครงสร้างหนี้ โดยใช้อัตราต้นทุนเงินทุนถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักของกิจการ

เนื่องจากอัตราต้นทุนถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักของเงินทุนของกิจการ (5%) ต่ำกว่าอัตราดอกเบี้ยที่กำหนดตามเงื่อนไขใหม่ (10%) ในการหามูลค่าที่คาดว่าจะได้รับคืนของหนี้ให้เจ้าหนี้ใช้อัตราดอกเบี้ยที่กำหนดตามเงื่อนไขใหม่ เป็นอัตราคิดลดเพื่อมิให้เป็นการลดขาดทุนบางส่วนจากการปรับโครงสร้างหนี้ในงวดปัจจุบัน และชดเชยด้วยจำนวนดอกเบี้ยรับที่ลดลงในงวดอนาคต

มูลค่าปัจจุบันของกระแสเงินสดตามเงื่อนไขใหม่	อัตราคิดลด 10%, 2 ปี
เงินต้น (600,000 x 0.82645)	495,870 บาท
ดอกเบี้ย (600,000 x 1.73554)	104,130 บาท
รวมมูลค่าปัจจุบัน	600,000 บาท

การคำนวณผลขาดทุนจากการปรับโครงสร้างหนี้ทำได้ดังนี้		
มูลค่าปัจจุบันของกระแสเงินสดตามเงื่อนไขใหม่		600,000 บาท
มูลค่าตามบัญชีของเงินกู้ที่คงเหลืออยู่		
เงินต้น	1,000,000 บาท	
ชำระหนี้บางส่วน	(212,000) บาท	788,000 บาท
ผลขาดทุนจากการปรับโครงสร้างหนี้		(188,000) บาท

การบันทึกบัญชีสำหรับเจ้าหนี้

1 ม.ค. 2542 (วันที่ปรับโครงสร้างหนี้)

เดบิต	อุปกรณ์สำนักงาน	200,000 บาท
	เงินลงทุนในหุ้นสามัญของบริษัท ข จำกัด	12,000 บาท
	เครดิต ลูกหนี้ตามสัญญาปรับโครงสร้างหนี้	212,000 บาท
(บันทึกการรับโอนสินทรัพย์และส่วนได้เสียในส่วนของเจ้าของ)		

เดบิต	ขาดทุนจากการปรับโครงสร้างหนี้	188,000 บาท
	เครดิต ลูกหนี้ตามสัญญาปรับโครงสร้างหนี้	188,000 บาท
(บันทึกปรับมูลค่าตามบัญชีเงินให้กู้ยืมให้เท่ากับจำนวนเงินที่ได้รับในอนาคต)		

31 ธ.ค. 2542

เดบิต	เงินสด	60,000 บาท
	เครดิต ดอกเบี้ยรับ	60,000 บาท

บันทึกการรับชำระหนี้ตามเงื่อนไขใหม่ดังนี้

31 ธ.ค. 2543

เดบิต	เงินสด	60,000 บาท
	เครดิต ดอกเบี้ยรับ	60,000 บาท
เดบิต	เงินสด	600,000 บาท
	เครดิต ลูกหนี้ตามสัญญาปรับโครงสร้างหนี้	600,000 บาท

จ) การปรับโครงสร้างหนี้ที่มีปัญหาซึ่งมีเงื่อนไขเกี่ยวกับจำนวนหนี้ที่อาจเกิดขึ้นในภายหลัง

ตัวอย่างที่ 7 วันที่ 1 มกราคม 2542 ธนาคาร ก จำกัด ยินยอมให้บริษัท ข จำกัด มีการเปลี่ยนแปลงเงื่อนไขการชำระเงินกู้จำนวน 1,000 บาท และมีดอกเบี่ยคงค้างจำนวน 300,000 บาท โดย

- ลดเงินต้นจาก 1,000,000 บาท เป็น 600,000 บาท
- เปลี่ยนอัตราดอกเบี้ยจาก 15% เป็น 10%
- ยืดเวลาชำระหนี้จากวันที่ 1 มกราคม 2542 เป็น 31 ธันวาคม 2551
- หากบริษัท ข จำกัด มีกำไรจากการดำเนินงานเพิ่มขึ้นเฉลี่ยในอัตรา 12% ต่อปี ตั้งแต่ปี 2547 อัตราดอกเบี้ยจะเพิ่มขึ้นเป็น 14%

ด้านลูกหนี้

การคำนวณเพื่อพิจารณาบันทึกบัญชี ณ วันที่ปรับโครงสร้างหนี้

มูลค่าตามบัญชีของเงินกู้ก่อนปรับโครงสร้างหนี้

เงินต้น	1,000,000 บาท
ดอกเบี้ยคงค้าง	<u>300,000</u> บาท
รวมมูลค่าตามบัญชีของเงินกู้	1,300,000 บาท

จำนวนเงินที่ต้องจ่ายในอนาคตตามเงื่อนไขใหม่

เงินต้น	600,000	
ดอกเบี้ย (600,000 x 10% x 10)	<u>600,000</u>	1,200,000
จำนวนหนี้ที่อาจเกิดขึ้นตามเงื่อนไข*		<u>100,000</u>
		(1,300,000) บาท

รายการกำไรจากการปรับโครงสร้างหนี้ - บาท

* จำนวนหนี้ที่อาจเกิดขึ้นตามเงื่อนไข (600,000 x 4% x 5) = 120,000 บาท

คำอธิบาย ตามย่อหน้าที่ 18 ในการพิจารณาถึงกรณีที่ลูกหนี้ต้องรับรู้รายการกำไรจากการปรับโครงสร้างหนี้ ลูกหนี้ต้องรวมจำนวนเงินที่ต้องจ่ายในอนาคตตามเงื่อนไขใหม่กับจำนวนหนี้ที่อาจเกิดขึ้นในภายหลัง โดยลูกหนี้ต้องสมมติว่าจำนวนหนี้ดังกล่าวจะเกิดขึ้นอย่างแน่นอน ตามที่สัญญาระบุไว้ ลูกหนี้ต้องรวมจำนวนหนี้ที่อาจเกิดขึ้นในภายหลังได้เท่าที่จะทำให้ลูกหนี้ไม่ต้องบันทึกรายการกำไร ณ วันที่ปรับโครงสร้างหนี้ เนื่องจากรายการกำไรดังกล่าวอาจถูกหักล้างด้วยจำนวนหนี้ที่อาจเกิดขึ้นในภายหลัง

การบันทึกบัญชีสำหรับลูกหนี้

หากกำไรจากการดำเนินงานของ บริษัท ข จำกัด เพิ่มขึ้นมากกว่าเงื่อนไขที่กำหนด บริษัท ข จำกัด ต้องบันทึกบัญชีสำหรับหนี้ที่เกิดขึ้นตั้งแต่ปี 2547 ดังนี้

เดบิต	เจ้าหนี้ตามสัญญาปรับโครงสร้างหนี้	24,000 บาท
เครดิต	ดอกเบี้ยค้างจ่าย	24,000 บาท
(บันทึกจำนวนหนี้ที่เกิดขึ้นตามเงื่อนไขการปรับโครงสร้างหนี้ = 600,000 x 4%)		
การบันทึกบัญชีสำหรับดอกเบี้ยที่เกิดขึ้นตามเงื่อนไขใหม่ในเวลาที่เหลือเป็นดังนี้		
31 ธ.ค. 2548		
เดบิต	เจ้าหนี้ตามสัญญาปรับโครงสร้างหนี้	24,000 บาท
เครดิต	ดอกเบี้ยค้างจ่าย	24,000 บาท
31 ธ.ค. 2549		
เดบิต	เจ้าหนี้ตามสัญญาปรับโครงสร้างหนี้	24,000 บาท
เครดิต	ดอกเบี้ยค้างจ่าย	24,000 บาท

31 ธ.ค. 2550

เดบิต เจ้าหนี้ตามสัญญาปรับโครงสร้างหนี้ 24,000 บาท

เครดิต ดอกเบี้ยค้างจ่าย 24,000 บาท

31 ธ.ค. 2551

เดบิต เจ้าหนี้ตามสัญญาปรับโครงสร้างหนี้ 24,000 บาท

เครดิต ดอกเบี้ยค้างจ่าย 24,000 บาท

คำอธิบาย ตามย่อหน้าที่ 15 กำหนดว่าหากเงื่อนไขที่ระบุไว้ได้เกิดแล้ว ลูกหนี้จะต้องนำจำนวนหนี้ที่อาจเกิดขึ้นภายในห้าปีถัดมาตามบัญชีของหนี้ ทั้งนี้ต้องไม่เกินจำนวนหนี้ที่อาจเกิดขึ้นทั้งสิ้นที่รวมไว้ในงบคำนวณจำนวนเงินที่ต้องจ่ายในอนาคตตามเงื่อนไขใหม่ ตามที่กำหนดไว้ในย่อหน้าที่ 15 ซึ่งระบุให้รวมจำนวนหนี้ที่อาจเกิดขึ้นไว้เท่าที่จำเป็น ทั้งนี้เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการรับรู้กำไร ณ วันที่ปรับโครงสร้างหนี้

จ) การเปิดเผยข้อมูลในหมายเหตุประกอบงบการเงิน

ตัวอย่างที่ 8 การเปิดเผยข้อมูลในหมายเหตุประกอบงบการเงินด้านลูกหนี้

หมายเหตุประกอบงบการเงิน

20. การปรับโครงสร้างหนี้ที่มีปัญหา

เมื่อวันที่ 1 มกราคม 2542 บริษัทได้ทำสัญญาปรับโครงสร้างหนี้หุ้นกู้จำนวน 1,000,000 บาท กับ ธนาคาร ก จำกัด ด้วยการชำระหนี้หุ้นกู้บางส่วน โดยการโอนที่ดินที่มีมูลค่าตามบัญชี 250,000 บาท และมีมูลค่ายุติธรรม 200,000 บาท และโอนหุ้นสามัญจำนวน 1,000 หุ้น ราคาตามมูลค่าหุ้นละ 10 บาท มีราคาตลาดหุ้นละ 12 บาท และธนาคาร ก จำกัด ยินยอมเปลี่ยนแปลงเงื่อนไขการชำระหนี้ในส่วนที่เหลือดังนี้

- ลดเงินต้นของหุ้นกู้เป็น 600,000 บาท
- ลดอัตราดอกเบี้ยจาก 15% เป็น 10%
- ยืดเวลาการชำระหนี้จากวันที่ 1 มกราคม 2542 เป็นวันที่ 31 ธันวาคม 2543

ในงวดบัญชีสิ้นสุด 31 ธันวาคม 2542 บริษัทมีผลขาดทุนจากการโอนสินทรัพย์ดังกล่าวจำนวน 50,000 บาท และมีกำไรจากการปรับโครงสร้างหนี้จำนวน 68,000 บาท (สุทธิจากภาษีเงินได้จำนวน 47,000 บาท) กำไรต่อหุ้นรวมทุกรายการที่เกิดจากการปรับโครงสร้างหนี้สุทธิจากภาษีเงินได้จำนวน 0.07 บาท

ตัวอย่างที่ 9 การเปิดเผยข้อมูลในหมายเหตุประกอบงบการเงินด้านเจ้าหนี้

หมายเหตุประกอบงบการเงิน

15. การปรับโครงสร้างหนี้ที่มีปัญหา

บริษัททำสัญญาปรับโครงสร้างหนี้ในปี 2542 ดังนี้

รายการ	จำนวนราย	จำนวนหนี้ตามบัญชีก่อน ปรับโครงสร้างหนี้ (ล้านบาท)
ลูกหนี้ที่ปรับโครงสร้างหนี้ในปี 2542	182	3,700
ลูกหนี้ทั้งสิ้น	567	5,200

รายละเอียดเกี่ยวกับลูกหนี้ที่ปรับโครงสร้างหนี้ มีดังนี้

รูปแบบการปรับ โครงสร้าง	จำนวนราย	จำนวนหนี้ตามบัญชี ก่อนปรับโครงสร้างหนี้ (ล้านบาท)	ชนิดของสินทรัพย์ ที่รับโอน	มูลค่า ยุติธรรม (ล้านบาท)
การโอนสินทรัพย์	57	1,500	ที่ดินและที่ดิน พร้อมสิ่งปลูกสร้าง	1,050
การโอนหุ้นทุนในลูกหนี้	67	800	หุ้นสามัญ	
การเปลี่ยนแปลงเงื่อนไข การชำระหนี้	58	1,400	-	
รวมทั้งสิ้น	182	3,700		

บริษัทมีลูกหนี้ซึ่งปรับโครงสร้างหนี้โดยการเปลี่ยนแปลงเงื่อนไขการชำระหนี้แล้วจำนวนทั้งสิ้น 1,000 ล้านบาท

บริษัทรับรู้รายได้ดอกเบี้ยรวม 57 ล้านบาท และได้รับชำระเงินต้นและดอกเบี้ยรวม 2,100 ล้านบาท ณ วันที่ในงบแสดงฐานะการเงิน บริษัทสัญญาที่จะให้ลูกหนี้ที่มีการปรับโครงสร้างหนี้กู้เพิ่มอีกจำนวน 2,300 ล้านบาท

ในงวดบัญชีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2542 บริษัทมียอดคงค้างของบัญชีเงินลงทุนในลูกหนี้ที่มีการปรับโครงสร้างแล้วทั้งสิ้น 2,200 ล้านบาท ซึ่งในจำนวนดังกล่าวเป็นยอดคงค้างของบัญชีเงินลงทุนในลูกหนี้ที่มีการปรับโครงสร้างหนี้ในระหว่างงวดจำนวน 95 ล้านบาท บริษัทมีขาดทุนจากการปรับโครงสร้างหนี้ที่เกิดขึ้นในระหว่างปี 2542 จำนวน 1,000 ล้านบาท